

EASY LIKE SUNDAY MORNING

Ammattimaisen muotikuvasarjan suunnittelu ja
toteutus

Laura Keto
Hanna Lääperi

Opinnäytetyö
Marraskuu 2011

Vaatetusalan koulutusohjelma
Kulttuuriala

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tekijä(t) KETO, Laura LÄÄPERI, Hanna	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 16.11.2011
	Sivumäärä 72	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus () saakka	Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi EASY LIKE SUNDAY MORNING Ammattimaisen muotikuvasarjan suunnittelu ja toteutus		
Koulutusohjelma Vaatetusalan koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) HYVÄRINEN, Aimo		
Toimeksiantaja(t) MATINMÄKI, Ville		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön aihe kumpusi tekijöidensä kiinnostuksesta muotikuvakulttuuriin ja erityisesti muotikuvien stailaamiseen. Opinnäytetyön toimeksiantaja oli jyväskyläläinen freelance-valokuvaaja Ville Matinmäki, joka halusi opinnäytetyön tekijöiltä apua ammattimaisen muotikuvasarjan tekemiseen. Opinnäytetyön tavoitteena oli asiantuntijahaastatteluiden avulla saada aikaan uutta ja hyödynnettävissä olevaa tietoa muotikuvien stailaamisesta. Työn toisena tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa mahdollisimman ammattimainen muotikuvasarja.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin toimintatutkimuksena. Tietoperustassa käsitellään muotikuvien historiaa, visuaalista lukutaitoa ja toimintatutkimusta sekä haastattelua tiedonkeruumenetelmänä. Tietoperusta keskittyi muotikuvausten järjestämisen kannalta olennaisiin aihepiireihin. Teoriaan perehtymisen jälkeen tehtiin asiantuntijahaastattelut, joiden pohjalta suunniteltiin ammattimaiset muotikuvaukset. Muotikuvauksia varten ideoidun tunnelman ja teeman pohjalta tehtiin tarkemmat ja yksityiskohtaisemmat suunnitelmat kuvausten etenemisestä, kuvausstailauksesta sekä yhteistyökumppaneiden, kuten meikkaajan ja mallien, tarpeesta. Suunnittelun jälkeen kuvaukset toteutettiin mahdollisimman ammattimaisesti. Toiminnallinen osuus dokumentoitiin tarkasti työpäiväkirjamenetelmää käyttäen. Huolellinen työn dokumentointi mahdollisti tulosten arvioinnin sekä johtopäätösten tekemisen.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksena syntyi kattava katsaus muotikuvausten järjestämisestä ja stailaamisesta, sekä ammattimainen muotikuvasarja. Muotikuvasarja jäljittelee muotilehdissä julkaistavia editoriaaleja ja hyödyntää näille ominaisia piirteitä.</p> <p>Opinnäytetyöllä saavutettiin uutta kirjallista tietoa muotikuvien stailaamisesta ja muotikuvausten järjestämisestä. Myös työn toinen tavoite, ammattimaisen muotikuvasarjan tuottaminen, toteutui.</p>		
Avainsanat (asiasanat) muotikuva, muotikuvaus, stailaus, kuvausstailaus, muoti, vaatetus		
Muut tiedot		

Author(s) KETO, Laura LÄÄPERI, Hanna	Type of publication Bachelor's Thesis	Date 16112011
	Pages 72	Language Finnish
	Confidential () Until	Permission for web publication (X)
Title EASY LIKE SUNDAY MORNING Designing and realizing a set of professional fashion photographs		
Degree Programme Degree Programme in Fashion and Clothing		
Tutor(s) HYVÄRINEN, Aimo		
Assigned by MATINMÄKI, Ville		
<p>Abstract</p> <p>The initiator of the thesis was freelance photographer Ville Matinmäki, who engaged the authors to help him create a professional fashion photo shoot. The aim of the thesis was to gain new information about fashion photo styling by interviewing some experts in the field. Another aim was to plan and execute as professional a fashion photo shoot as possible.</p> <p>The thesis was a qualitative study. The authors made the interviews after familiarizing themselves with the theory of the subject. The plan for the fashion photo shoot was based on the statements made in the interviews. The theme and atmosphere chosen for the photo shoot shaped more detailed plans for the styling and the progression of the shooting day, as well as determined the need of models and hair and make-up artists for the shoot. After careful planning the photo shoot was executed and documented for a further analysis.</p> <p>The thesis gives an extensive overview on how to execute fashion photo shoots and fashion photo styling. The project also produced a professional fashion photo series.</p>		
Keywords fashion photo, fashion photo shoot, styling, fashion, clothing		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	3
2 MUOTIKUVASARJAN TOTEUTUS TOIMINTATUTKIMUKSENA.....	5
2.1 Toimintatutkimus.....	5
2.2 Haastattelut osana toimintatutkimusta	7
2.3 Haastattelujen toteutus	9
2.4 Haastateltavat	10
3 MUOTIVALOKUVAT	12
3.1 Historia.....	12
3.2 Tyyli-suunnat.....	14
3.3 Muotivalokuvan peruselementit	16
4 VISUAALINEN LUKUTAITO.....	17
4.1 Valokuvan lukutaito osana visuaalista lukutaitoa	17
4.2 Semiotiikka ja ikonisuus muotikuvissa	19
5 MUOTIKUVAUKSEN JÄRJESTÄMINEN JA KUVAUSSTAILAUS	21
5.1 Inspiraatio	21
5.2 Suunnitelmasta kuvaksi	23
5.3 Kuvausaset	25
5.4 Vastuunjako kuvaustilanteessa.....	27
5.5 Muotikuvien ja muotilehtien suhde.....	28
6 KUVAUSTEN SUUNNITTELU	31
6.1 Editoriaali suunnittelun pohjana	31
6.2 Kuvauspaikan miettiminen ja tiimin kokoaminen.....	34
6.3 Stailauksen suunnittelu	37
7 KUVAUSTEN TOTEUTUS	39
7.1 Lokaation valmistelu	39
7.2 Kuvaustilanteen hallinta	40
7.3 Kuvasarjan kokoaminen.....	42
7.4 Easy like Sunday Morning -kuvasarja	43
8 POHDINTA.....	48
8.1 Tutkimuksen toteutus.....	48
8.2 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi.....	51
8.3 Tulokset	52
8.4 Kehityskohteet	56

LÄHTEET	59
LIITTEET	61
Liite 1. Haastattelukysymykset stailaajille	61
Liite 2. Haastattelukysymykset päätoimittajalle	63
Liite 3. Kyselylomake stailaajalle	65
Liite 4. Easy like Sunday Morning -kuvasarja	67

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aihetta lähdettiin suunnittelemaan tekijöiden ammatillisten tavoitteiden ja kiinnostuksen kohteiden pohjalta. Suurinta mielenkiintoa herätti alusta asti muotikuvauksen maailmaan perehtyminen. Molemmilla opinnäytetyön tekijöillä oli jo ennestään kokemusta muotikuvaukseen osallistumisesta, joten opinnäytetyö tuntui hyvältä keinolta saada laajempaa tietoa aiheesta ja syventää jo hankittua osaamista. Aihe koettiin sopivaksi myös vestonomikoulutuksessa saatujen oppien hyödyntämisen kannalta.

Aihe

Tutkimuksessa perehdytään muotikuvakulttuuriin. Tutkimuksen kohteina ovat muotikuvien kehittyminen yhdeksi muotilehtien merkittävimmäksi osaksi sekä visuaalinen lukutaito. Fokus opinnäytetyössä on kuitenkin kuvausstailauksessa. Kuvausstailauksella tarkoitetaan muotikuvien tunnelmaan vaikuttavien eri elementtien, eli asukokonaisuuksien sekä rekvisiitan kokonaisvaltaista hallintaa. Jatkossa opinnäytetyössä käytetään termiä stailaaminen.

Opinnäytetyön aihe on rajattu käsittelemään muotikuvien stailaajalle tärkeitä osa-alueita. Näitä ovat kuvan tunnelman ja teeman luominen asuilla, rekvisiitalla ja yksityiskohdilla, mallin merkitys kokonaisuuden kannalta, kuvaustilanteen päätöksenteko ja vastuunjako sekä muut muotikuvan ulkonäköön ja kuvaustilanteen organisointiin vaikuttavat tekijät. Rajauksen ulkopuolelle on jätetty asiat, jotka liittyvät valokuvaajan vastuualueeseen, kuten valokuvaustekniikat, valaistus ja kuvakulmat. Opinnäytetyössä ei tutkita valokuvausta, koska se ei ole tarpeellista työn toteuttamisen kannalta tai liity olennaisesti vestonomikoulutukseen.

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia muotikuvien historiaa ja niiden merkitystä muotilehdille, visuaalista lukutaitoa ja semiotiikkaa, opinnäytetyön kannalta keskeistä stailausta sekä pohtia mielikuvien merkitystä muotikuvissa. Visuaalisen lukutaidon ja semiotiikan tutkiminen ei vaikuta konkreettisesti työn toteuttamiseen, mutta helpottaa aiheen sisäistämistä. Valokuvat välittävät kat-

sojille aina erilaisia viestejä, olivatpa ne tahallisia tai tahattomia. Tästä syystä aiheen tutkiminen koettiin olennaiseksi osaksi opinnäytetyötä. Opinnäytetyön yhtenä tavoitteena on saada aikaan stailausta käsittelevää uutta ja luotettavaa tietoa, josta olisi hyötyä myös tämän opinnäytetyön ulkopuolella.

Työn toisena tavoitteena on luoda konkreettinen tuotos tutkimuksen lisäksi. Aiheen huolellisen tutkimisen sekä asiantuntijahaastatteluiden pohjalta toteutetaan mahdollisimman ammattimainen muotikuvasarja yhteistyössä valokuvaaja Ville Matinmäen kanssa. Kuvasarja toteutetaan muotilehdessä julkaistaville muotieditoriaaleille ominaisten piirteiden lähtökohdista. Editoriaalit ovat vahvatunnelmaisia kuvatarinoita, jotka esittelevät luovassa muodossa viimeisimmän muodin. Editoriaalit voivat erota suuresti esimerkiksi tuote- tai mainoskuvista, joissa tärkeimmässä roolissa on vaatteen selkeä esittely. Koska opinnäytetyö tehdään muotieditoriaaliksi, korostuu myös muotilehtien ja muotikuvien suhteen merkitys tietopohjassa.

Tutkimuskysymys

Opinnäytetyön tutkimuskysymykseksi muodostui: ”Mitä tulee huomioida muotikuvasarjaa stailatessa ja toteuttaessa?” Opinnäytetyössä tutkittavat asiat ovat siten rajattuja, että hankittu tieto palvelee mahdollisimman hyvin tavoitettua luoda onnistunut muotikuvasarja. Työn toiminnallisen osuuden vuoksi tutkimusmenetelmäksi valittiin toimintatutkimus.

Koska stailaus on ammattina melko nuori, on siitä saatavilla kirjoitettua tietoa hyvin vähän. Tästä syystä stailauksen tutkimiseen käytetään haastattelumateriaalia, joka saadaan muotitoimittajia sekä muotilehti Ellen päätoimittajaa haastatteleamalla. Opinnäytetyön muiden osa-alueiden tutkimiseen käytetään kirjallisia lähteitä.

Toimeksiantaja

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii jyväskylälainen freelance-valokuvaaja Ville Matinmäki. Matinmäki on kokenut valokuvaaja, joka on hankkinut osaamisensa itse oppimalla vuosien saatossa. Hän on kuvannut pääasiassa editorial- sekä beautykuvauksia yhteistyössä paikallisten mallien kanssa. Matinmäki

on ollut pienestä pitäen kiinnostunut valokuvauksesta, ja onkin valokuvannut jo 16-vuotiaasta lähtien. Viimeisten kahden vuoden ajan hän on työskennellyt sivutoimisena valokuvaajana, kuvaten pääasiassa tilaustöitä. Matinmäen tavoitteena ei ole tulla ammattikuvaajaksi, vaan valokuvaus on ollut hänelle aina väylä luovuuden purkamiselle ja ideoiden toteuttamiselle. (Matinmäki 2011.)

Matinmäki on vasta perustamassa omia Internet-sivujaan, ja haluaa vakuuttavaa näyttöä omasta osaamisestaan julkaistavaksi sivuillaan. Laadukkaan ja innovatiivisen kuvasarjan tuottamiseksi hän haluaa tehdä yhteistyötä opinnäytetyön tekijöiden kanssa. Matinmäki haluaa luovuttaa stailauksen ulkopuolisille henkilöille projekteissaan, koska haluaa töissään keskittyä ainoastaan valokuvaukseen. Yhteistyö muotialan opiskelijoiden kanssa helpottaa hänen työtään ja tarjoaa mahdollisuuden paitsi valokuvauksellisesti onnistuneisiin myös stailauksen osalta luoviin tuotoksiin. (Matinmäki 2011.)

2 MUOTIKUVASARJAN TOTEUTUS TOIMINTATUTKIMUKSENA

2.1 Toimintatutkimus

Toimintatutkimus ei ole pelkkä tutkimusmenetelmä, vaan pikemminkin tutkimusstrategia, joka yhdistää monia tutkimusmenetelmiä (Kananen 2009, 11). Toimintatutkimus on tapa hahmottaa tutkimuksen ja tutkittavan kohteen välistä suhdetta. Olennaista on uuden tiedon hankkiminen, jonka avulla pyritään tekemään nykytilaa parantavia muutoksia. (Kuula 2001, 10–11 .) Toiminnan kehittämisen lisäksi olennaisia elementtejä ovat yhteistoiminta sekä tutkimus (Kananen 2009, 11). Toimintatutkimusta voidaankin kutsua sosiaaliseksi prosessiksi, jonka tavoitteena on saada tutkittavaan toimintaan sovellettavaa käytännöllistä hyötyä (Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. 2001, 170–171).

Perinteisen tutkimuksen ja toimintatutkimuksen suurin ero ilmenee jo nimenkin perusteella. Perinteinen tutkimus keskittyy aiheen tieteelliseen käsittelyyn tarjoten mahdollisia parannusehdotuksia, joihin tartutaan tarpeen vaatiessa.

Toimintatutkimuksessa tutkimuksen rinnalle nousevat toiminta ja muutos, ja kaikki kolme elementtiä huomioidaan samanaikaisesti. (Kananen 2009, 13.) Yksi toimintatutkimuksen tarkoituksista on keskittyä tiedostamattoman toiminnan ja hiljaisen tiedon kysymyksiin ja tuoda tiedostamaton tieto ja taito tietoiselle tasolle. Näin tutkittava toiminta saadaan jäsenneltyä entistä tehokkaammin. (Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. 2001, 171).

Toimintatutkimus luetaan kuuluvaksi laadulliseen tutkimukseen, mutta käytännössä toimintatutkimus jatkuu siitä mihin laadullinen tutkimus päättyy. Toimintatutkimukselle ei ole omia tiedonkeruu- ja analyysimenetelmiä, joten se usein pitää sisällään laadullisen tutkimuksen tiedonkeruu- ja analyysimenetelmiä ja mahdollisesti myös osia kvantitatiivisesta tutkimuksesta. Tarkan ongelman määrittelyn perusteella valitaan tiedonkeruumenetelmät ja tietolähteet, joiden avulla ongelman ratkaisu on mahdollista. Jotta toimintatutkimuksessa saavutettaisiin tarpeellinen ja perusteltu muutos, edellyttää toimintatutkimus taustalleen laadullisen tutkimuksen, jolla tutkittavaan ilmiöön tai ongelmaan perehdytään huolellisesti. Toimintatutkimus on ajallisesti muita tutkimuksia pidempi, sillä aiheeseen perehtymisen jälkeen ovat vuorossa vielä toimenpide- ja parannusehdotusten suunnittelu sekä toteutus ja arviointi. (Kananen 2009, 17, 21, 24, 60.)

Tavoitteena onnistunut muotikuvasarja

Opinnäytetyön tavoitteena oli saada uutta tietoa muotikuvien stailaamisesta ja muotikuvausten järjestämisestä. Työn toisena tavoitteena oli saavutetun tiedon pohjalta suunnitella ja toteuttaa mahdollisimman ammattimainen muotikuvasarja. Työn toiminnallisen osuuden suuruuden vuoksi tutkimusmenetelmäksi valittiin toimintatutkimus.

Kuten Kananen (2009) toteaa, on toimintatutkimus tutkimusstrategia, jossa yhdistyy monia laadullisen tutkimuksen tiedonkeruumenetelmiä. Huolellisen ongelman määrittelyn myötä päätettiin opinnäytetyössä käyttää uuden tiedon

keräämiseen haastatteluita, jotka käytännönjärjestelyiden vuoksi suoritettiin puhelimitse. Yhden haastateltavan pyynnöstä laadittiin myös kyselylomake, joka mahdollisti hänen osallistumisensa tutkimukseen vastaamalla kyselyyn hänelle parhaiten sopivana ajankohtana. Työn toiminnallinen osuus dokumentoitiin huolellisesti työpäiväkirjamenetelmää käyttäen.

Kanasen (2009) mukaan toimintatutkimuksessa olennaista on tutkimuksen rinnalla huomioida myös toiminta ja muutos. Opinnäytetyö olisi voitu rajata käsittelemään aihetta vain teoreettisesti, tarttumatta sen syvällisemmin työssä saavutettuihin tuloksiin. Työn tekijät näkivät kuitenkin tärkeäksi työn toiminnallisen osuuden, jonka myötä teorian pohjalta saadut tulokset päästiin yhdistämään käytäntöön, ja näin perehtymään syvällisemmin aiheeseen. Konkreettisen toiminnan myötä syntyi uusia ajatuksia ja parannusehdotuksia tulevaisuutta ajatellen.

2.2 Haastattelut osana toimintatutkimusta

Haastattelu tutkimusmenetelmänä

Haastattelu on vuorovaikutteinen tilanne, jossa haastattelija ja haastateltava keskustelevat keskenään tutkijan ennalta määäämästä aiheesta. Haastattelijan tulee päättää ennen haastattelutilanteen alkua kuinka tarkasti rajattua tai vapaamuotoista keskustelu on. Haastattelijan tehtävä onkin ohjata haastattelutilannetta eteenpäin ja jopa motivoida haastateltavaa. (Eskola & Suoranta 1998, 86–89 .)

Yhtenä haastattelun suurimpana etuna muihin tiedonkeruumenetelmiin verrattuna voidaan pitää sen joustavuutta, sillä haastattelu antaa mahdollisuuden aiheiden uudelleenjärjestämiseen tilanteen ja vastaajan edellyttämällä tavalla. Haastattelu valitaan usein tutkimusmenetelmäksi, jos halutaan selventää vastauksia, syventää saatavia tietoja tai kun kyseessä on aihe, josta tiedetään vähän eikä näin ollen osata etukäteen arvioida vastausten suuntia. Haittapuoliksi voidaan katsoa se, että haastattelun tekeminen on hyvin aikaa vievää. Puolen tunnin haastatteluun on käytännössä turha ryhtyä, sillä yksinkertainen

ongelma on mahdollisesti ratkaistavissa pelkällä kyselylomakkeella. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 205.)

Haastattelutyyppejä on erilaisia, joten on tärkeää valita juuri omaan tarkoitukseensa parhaiten sopiva tapa kerätä aineistoa. Haastattelijan on pidettävä mielessä, että on pitkälti haastattelumuodosta riippuvaista millaista tietoa onnistutaan keräämään. *Teemahaastattelu* on haastattelumuoto, jossa aihealueet on etukäteen määriteltä, mutta jossa haastattelutilanteeseen jätetään tilaa myös vapaalle keskustelulle. Haastattelija varmistaa, että kaikki osa-alueet käsitellään, mutta antaa haastateltavalle tilaa kertoa vapaasti tutkittavasta aiheesta. Teemahaastattelussa ei yleensä käytetä valmiita kysymyksiä vaan tukilistaa tärkeimmistä asioista. Tukilista varmistaa myös sen, että kaikkien haastateltavien kanssa käydään läpi samat aihealueet. (Eskola & Suoranta 1998, 86–89.)

Haastatteluaineiston analysoiminen

Teemahaastattelulla kerätty tieto paisuu usein laajaksi ja suuritöiseksi analysoida. Analyysivaihetta helpottaa suuresti, jos analyysitapa on päätetty jo ennen aineiston keruun alkamista. Tällöin haastattelu ja tietojen purkaminen muodostavat selkeän suunnitelman, jota on helpompi hallita kokonaisuutena kuin kahtena erillisenä osa-alueena. Analyysitavan miettiminen haastattelujen jälkeen on vaikeaa ja jopa prosessia hankaloittavaa. Aineiston purkamiseen on hyvä ryhtyä välittömästi haastattelutilanteen jälkeen, kun keskustelu on vielä tuoreena haastattelijan päässä. Haastatteluaineisto voidaan litteroida eli puhtaaksikirjoittaa koko haastattelun osalta tai vain tiettyjen teemojen tai aihealueiden ympäriltä. Litteroiminen ei ole välttämätöntä, jos haastattelut on taltioitu tehokkain menetelmin ja materiaalia on kertynyt niukasti. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 135, 139–141.)

Onnistuneen analyysin kannalta on ehdottoman tärkeää tuntea tutkimusmateriaali perinpohjaisesti. Analyysilla pyritään tiivistämään, tulkitsemaan ja luokittelemaan merkityksiä eli avaamaan haastatteluaineistoa mahdollisimman yksityiskohtaisesti ja selkeästi. (Mts. 137). Teemahaastattelulla kerättyä aineistoa on usein helpoin analysoida teemoittelun näkökulmasta. Teemoittelussa ai-

neisto lajitellaan selkeisiin teemoihin, jolloin yhden teeman alapuolelle saadaan sijoitettua jokaisen haastateltavan vastaukset kyseisestä aiheesta. Näin aineistoa on helppo hallita kokonaisuutena. (Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. 2001, 41.)

2.3 Haastattelujen toteutus

Koska opinnäytetyön stailausta käsittelevä tietoperusta koostuu haastattelu-materiaalista, oli haastateltavien valinnassa käytettävä harkintaa. Jotta aiheesta saataisiin mahdollisimman laajaa ja hyödyttävää tietoa, tuli haastateltaviksi valita henkilöitä, jotka ovat alansa ammattilaisia ja työskennelleet pitkään kuvausstailauksen parissa. Kokemattomat tai lyhyen aikaa alalla toimineet stailaajat eivät voi tarjota samanlaista kokemuksen tuomaa tietoa haastatteluun kuin alalla vuosia vaikuttaneet ammattilaiset.

Koska Suomen muotilehtikulttuuri on melko suppea, ei stailauksen ammattilaisia ole montaa tarjolla. Haastattelupyynnöt lähetettiin sähköpostitse kahdeksalle suomalaiselle stailaajalle. Koska tavoitteena oli saada haastateltaviksi alan todellisia ammattilaisia, lähetettiin haastattelupyyntöjä vain Suomen merkittävimmissä muotilehdissä (Trendi, Elle ja Olivia) toimiville muotoimittajille tai muuten nimekkäille stailaajille. Koska tavoitteena oli saada aiheesta myös muotilehden päätoimittajan näkemyksiä, lähetettiin haastattelupyynnöt myös merkittävien muotilehtien päätoimittajille.

Haastattelupyyntöihin saatiin kuusi vastausta. Kaksi näistä oli kieltäviä ja kolme myöntäviä. Yksi henkilöistä vastasi olevansa kiinnostunut osallistumaan tutkimukseen, mutta kertoi olevansa hyvin kiireinen, ja epäili mahdollisuutta osallistua kattavaan haastatteluun. Sen sijaan hän ehdotti, että hänelle laadittaisiin suppeampi kyselylomake, johon hän voisi vastata omalla ajallaan. Tekijöiden mielestä oli tärkeää haastatella jokaista kiinnostusta osoittavaa ammattilaista, joten ehdotus kyselylomakkeesta toteutettiin. Kaikki neljä myöntävän vastauksen antanutta olivat Suomen muotialan ammattilaisia, jotka ovat paitsi vuosia tehneet töitä muodin ja stailauksen parissa, myös tiiviisti seuran-

neet vaatetusalan kehittymistä. Mukaan saatiin kolme muotitoimittajaa ja yksi muotilehden päätoimittaja. Haastateltavat esitellään tarkemmin luvussa 2.4.

Haastattelu päätettiin suorittaa puhelimitse käytännönjärjestelyiden helpottamiseksi. Haastatteluille oli varattu kahden viikon ajanjakso, jolta jokainen haastateltava sai ehdottaa itselleen parhaiten sopivaa ajankohtaa puhelinhaastattelun suorittamiseen. Haastattelukysymykset stailaajille (ks. liite 1.) ja haastattelukysymykset päätoimittajalle (ks. liite 2.) lähetettiin sähköpostitse kaksi viikkoa ennen suunniteltuja haastatteluja, jotta haastateltavilla oli rauhassa aikaa tutustua heille esitettäviin kysymyksiin.

Kyselylomake (ks. liite 3.) laadittiin haastattelurungon pohjalta. Teoksen Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. (2001) mukaan on kyselylomakkeen kysymysten oltava selkeitä, ymmärrettäviä ja yksiselitteisiä, jottei haastateltava vastaa aiheen ohi. Kysymyksiä ei saa olla liikaa, jottei vastaaja pitkästy ja näin ollen vastaa huolimattomasti annettuihin kysymyksiin. (Emt. 100.) Kyselylomake lähetettiin haastattelukysymyksien tavoin sähköpostitse. Kyselylomakkeen täyttämiseen annettiin haastateltavan pyynnöstä pidempi, neljän viikon mittainen vastausaika.

Haastatteluaineistojen purkamisessa päätettiin hyödyntää teemoittelua. Haastattelukysymykset oli jaoteltu suurempiin teemoihin, joiden alle muodostui pienempiä alateemoja. Kuten teoksessa Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. (2001) kehoitettiin, koottiin jokaisen haastateltavan vastaukset litteroinnin jälkeen oman teeman alle. Näin saatiin jäsenneltyä haastateltavien lausunnoista kattavia ja usein keskenään yhteneviä vastauksia esitettyihin kysymyksiin.

2.4 Haastateltavat

Emilia Laitanen

Trendi-lehdessä vakituisena muotitoimittajana työskentelevä Emilia Laitanen on toiminut alan erilaisissa tehtävissä jo seitsemän vuoden ajan. Lontoossakin muotia opiskellut Laitanen on päätenyt muotitoimittajaksi suomalaiseen muotilehteen kerättyään ensin laajasti työkokemusta vaatetusosalta. Freelancerina

aloittaneena hän on päässyt tekemään monenlaisia töitä aina katumuotia käsittelevistä jutuista suuriin editoriaaleihin. Tällä hetkellä hänen vastuullaan on kuukausittain ilmestyvän Trendin muotipalstoja sekä editoriaaleja, joissa lukijoille esitellään uusimmat muoti-ilmiöt maailmalta ja kotimaasta.

Sanna Sierilä

Vaatesuunnittelua ja muotijournalismia opiskellut Sanna Sierilä työskentelee Olivia-lehdessä muotitoimittajana. Nykyisessä työssään hän on vastuussa muun muassa lehden muotieditoriaaleista, palstoista sekä kansikuvista. Sierilä on aloittanut uransa freelancerina, joten hänellä on laajasti kokemusta alan erilaisista tehtävistä. Oliviassa hän on päässyt tiiviisti osallistumaan lehden konseptin ja muotiosion luomiseen alusta alkaen.

Mia Dillemuth

Mia Dillemuth on toiminut Suomen Ellen muodin tuottajana lehden ensimmäisestä numerosta lähtien, eli yli kolmen vuoden ajan. Sitä ennen hän on opiskellut muun muassa muodin historiaa ja muotivalokuvausta sekä työskennellyt useissa eri vaatetusalan tehtävissä. Muodin tuottajana hän vastaa Ellen koko muotisisällön, eli palstojen ja editoriaalien ideoinnista.

Mirva Saukkola

Elle on yksi maailman suurimmista muotilehdistä. Lehti tarjoaa muoti-ilmiöiden uutisointia yli miljoonalle lukijalle kuukausittain 27:llä eri kielellä. Suomen Ellen päätoimittaja Mirva Saukkola valvoo lehden ja sen henkilöstön toimintaa. Muotikuvat ovat olennainen osa muotilehteä sekä tärkeä tekijä niin lehden imagon kuin uskottavuudenkin kannalta. Mirva Saukkola tuo opinnäytetyöhön päätoimittajan näkökulman muotikuvista ja kuvausstailauksesta.

3 MUOTIVALOKUVAT

3.1 Historia

Varhainen muotikuvitus

Maailman ensimmäisenä muotikuvana pidetään 1670-luvun lopussa painettua kuparipiirrosta, joka esittää Espanjan kuninkaan Kaarle II:n morsianta hääpuvussaan. Kuvasta on nähtävissä muotikuville tyypillinen poseeraus, jonka tarkoituksena on esitellä vaate mahdollisimman hyvin. Prinsessan asennosta puuttuu kuitenkin myöhemmin muotikuville ominainen kaarevuus, eikä kuvassa ole myöskään rekvisiittaa tai ympäristöä. (Salo 2005, 16.)

Englantilainen *The Lady's Magazine* aloitti muotipiirrosten säännöllisen julkaisemisen vuonna 1770, mitä seurasi samalla vuosikymmenellä Englannissa ja Saksassa alkanut muotikuvien julkaiseminen naisille tarkoitetuissa kalentereissa ja taskukirjoissa. Ranskassa, Englannissa ja Saksassa perustettiin 1700-luvun lopulla ensimmäiset muotilehdet, joita seurasivat yhdysvaltalaiset lehdet 1800-luvun alkupuolella. (Mts. 16.) Teollinen vallankumous 1800-luvun alussa vaikutti merkittävästi painettujen muotikuvien yleistymiseen (Wolbers 2009, 172). Muotipiirrosten, aivan kuten muodinkin, keskuspaikkana toimi Ranska, josta kuvat levisivät muihin länsimaihin. Suomeen ensimmäiset muotikuvat levisivät 1800-luvun alkupuolella Ruotsista. Suomessakin ilmestyneessä tukholmalaisessa lehdessä julkaistiin kuukausittain yksi väritetty painokuva, joka esitti sen hetken uusinta eurooppalaista muotia. (Salo 2005, 16–17.)

Muotikuvan kehittymiseen vaikutti kaksi uutta kuvatekniikkaa: litografia ja valokuvaus. Litografia eli kivipaino keksittiin 1700-luvun lopulla, mutta muotikuvien tuotannossa se saavutti suosiota vasta 1880-luvulla. Valokuvauskeksintö julkistettiin Ranskassa vuonna 1839. Pariisi oli 1800-luvulla muotivalokuvauksen varhaisin keskus, jossa kukoistivat niin muotitalot kuin suuret valokuva-studiotkin. Pariisissa vuonna 1854 patentoitu käyntikorttikuva oli pieni valokuva, joita otettiin useita samalle valokuvauslevylle. Varhaisimmat mahdollisesti

kaupalliseen käyttöön tarkoitetut muotivalokuvat olivat juuri muotokuvastudioiden käyntikorttikuvia. (Salo 2005, 17–18.)

Muotilehtien merkitys muotivalokuvien kehityksessä

Kaksi Yhdysvalloissa 1800-luvulla perustettua lehteä ovat säilyttäneet kukoistuksensa aina tähän päivään saakka. Nämä lehdet, vuonna 1867 ensimmäistä kertaa ilmestynyt Harper's Bazaar sekä vuonna 1892 perustettu Vogue levittivät viimeisimpiä trendejä Pariisista luonnosten ja kuvailujen välityksellä. Lehtien myötä yhä useammat naiset tulivat tietoisemmiksi muodista ja heidän halunsa pukeutua muodikkaisiin vaatteisiin kasvoi. Mitä nopeammin uudet trendit omaksuttiin naisten keskuudessa, sitä suurempaa oli uusien tyylien kysyntä. (Frings 2010, 15–16.)

Muotivalokuvauksen voidaan katsoa alkaneen Pariisissa 1800-luvun lopulla, jolloin useat studiot tuottivat muotikuvia pariisilaisten lehtien käyttöön. Varsinaisen muotivalokuvakulttuurin katsotaan kuitenkin alkaneen vasta Vogueen muututtua seurapiirijulkaisusta lehdeksi, joka omistautui esittelemään eleganttia vaatetusta yhteiskunnan eliitille. (Rosenblum 1984, 495–496.) Ensimmäiset 200 vuotta muotivalokuvat toimivat ensisijaisesti suhteellisen luotettavana talenteena tulevasta muodista (The Fashion Reader 2007, 278).

Vuonna 1909 Ranskan Vogue julkaisi ensimmäisen muotivalokuvasarjansa. 1920- ja 1930-luvuilla klassismi läheni surrealismia, mutta muodin ja kuvataiteen synteesi säilyi. 1940-luvulla suosiosta kilpailevat yhdysvaltalaislehdet Vogue ja Harper's Bazaar kannustivat valokuvaajiaan taiteelliseen vapauteen. (Siegel 2008, 10.) Muotilehtien kehittyminen kirjamaisista, tekstipitoisista julkaisuista nykyiseen kuvarikkaaseen muotoonsa vaati päätoimittajilta visiota ja rohkeutta muutoksien tekemiseen (Wolbers 2009, 172). Vuosituhannen vaihteessa kuvataiteen ja muotivalokuvauksen saralla tuli entistä tärkeämmäksi edelleen laajentaa luovuuden rajoja sekä lieventää taiteellisen sovinnaisuuden rajoituksia (Siegel 2008, 10).

Entisaikojen muotivalokuva oli hyvin pitkälti muotokuvien kaltainen. Suurim-
pana erona voidaan kuitenkin pitää sitä, että muotivalokuvassa keskeisintä oli
vaatetuksen esittäminen, kun taas muotokuvassa pääasiallisena kohteena oli
henkilö itse. (Salo 2005, 20.) Muotivalokuvat pyrkivät ikuistamaan naisen ark-
kityypin, joka vaihtelee aikakauden mukaan. Kuten muoti, myös naisihanne
muuttuu, ja jokaisella aikakaudella on vallitsevalla naisihanteella omat vaati-
muksensa. (Devlin 1979, 21.)

Muotivalokuvauksen alkuaikoina ajatus oli yksinkertainen: muotivalokuvien
tarkoitus oli vain esitellä naista pukeutuneena vaatteisiin. Vuosien saatossa
tämä yksinkertainen perustarve kuitenkin muuttui hienovaraiseksi ja monimut-
kaiseksi operaatioksi, johon liittyi taidetta, lahjakkuutta, tekniikkaa, psykologi-
aa sekä myyntitaitoa. Saavuttaakseen tavoitteensa muotivalokuvauksen tulee
vietellä – saada katsoja kiinnostumaan ja kuljettaa hänet illuusion maailmaan.
Muotikuvassa esiteltujen vaatteiden lähettämien signaalien kautta voi katsoja
heijastaa itsensä elämään, jollaista hän ei itse elä. (Mts. 7.) Muodin maail-
massa kuvat voittavat sanat. Sanat kykenevät kuvailemaan muotia, mutta
muotivalokuvat paljastavat, miltä muoti-ilmiöt parhaimmillaan voivat näyttää –
puettuna täydellisen ihannevartalon ylle. (McDowell 2000, 364.)

3.2 Tyyllisuunnat

Muotivalokuva käsittää eri tilaajille ja erilaisiin tarkoituksiin tehtyjä kuvia. Muo-
tikuvien jaottelusta on monenlaisia versioita, mutta yhteistä kaikille on jaottelu
käyttötarkoituksen mukaan. (Salo 2005, 11–12.) Siegel (2008, 16) jaottelee
kuvat kahteen ryhmään, advertoriaaleihin sekä editoriaaleihin. Salo (2005,
12–14) sen sijaan jaottelee muotikuvat viiteen ryhmään, joita ovat: tuotekuvat,
PR-kuvat, näytöskuvat, mainoskuvat sekä toimitukselliset muotivalokuvat.

Tuotekuvat ovat informatiivisia kuvia, joissa vaatteiden on tarkoitus tulla esille
mahdollisimman todenmukaisena. Tuotekuvat kuvataan usein studiossa yksi-
väristä taustaa vasten, ja niitä tilaavat vaatteiden valmistajat ja kauppiaat.
Myös esimerkiksi postimyyntikuvastoissa käytetyt katalogikuvat lasketaan tuo-
tekuviksi. Tuotekuvien tavoin myös *PR-kuvia* tilaavat vaatteiden valmistajat

sekä kauppiaat. PR-kuvien tarkoituksena on uuden kokoelman mainostaminen, ja siksi niitä jaetaan näytösten yhteydessä lehdistölle, joka voi julkaista kuvia maksutta. PR-kuvien ei ole tarkoitus esittää tuotekuvien tavoin vaateen jokaista yksityiskohtaa, vaan ne voivat olla myös studion ulkopuolella otettuja tunnelmallisia tilannekuvia. *Näytöskuvat* ovat kuvia muotinäytöksistä. Salon mukaan näytöskuvat ovat muotivalokuvauksen uutiskuvia, joilla uusi muoti raportoidaan kuluttajille suoraan paikan päältä. (Salo 2005, 12–14.)

Mainoskuvia tilaavat usein vaatevalmistajat, tuotemerkin omistajat, kaupat sekä mainostoimistot, ja niitä käytetään yritysten esitteissä ja maksetuissa ilmoituksissa usein osana suurempaa mainoskampanjaa. Mainoskuvilla luodaan tuotteille imagoa tai mielikuvaa, ja niiden visuaalinen ilme suunnitellaan usein puhuttelemaan juuri haluttua kohderyhmää. (Mts. 13–14.) Mainoskuvat, eli advertoriaalit voivat olla ulkoasultaan hyvinkin toimituksellisten muotivalokuvien, eli editoriaalien kaltaisia. Tästä syystä lehden olisikin aina mainoskuvien yhteydessä ilmoitettava kyseessä olevan maksettu mainos. (Siegel 2008, 17.)

Toimituksellisten muotivalokuvien tilaajina toimivat lehdet ja muut journalistiset julkaisut (Salo 2005, 14). Siinä missä mainoskuvat kuvastavat mainostajan näkemystä, ovat toimitukselliset muotivalokuvat lehden muoti- ja kauneustoitajien näkemysten mukaisia. (Siegel 2008, 16.) Lehtien muotijutut, joissa toimituksellisia muotivalokuvia käytetään, voivat koostua yksittäisistä studiossa otetuista muotikuvista tai olla laajempia kuvareportaaseja. Usein toimituksellisissa muotivalokuvissa rakennetaan vaatteiden ympärille tarinaa ja tunnelmaa tietyn teeman mukaisesti yhdessä kuvaajan kanssa. Tuote-, PR-, ja mainoskuvat ovat kuvaajalle usein tuottavampia, mutta toimituksellisten muotijuttujen etuna on se, että kuvaajan nimi mainitaan lehdessä jutun yhteydessä. Tämä onkin auttanut monia aloittelevia kuvaajia esimerkiksi uusien tilausten saamisessa. (Salo 2005, 14.) Toimituksellisten muotivalokuvien, eli editoriaalien kuvaajilla on myös suurin taiteellinen vapaus työssään (Siegel 2008, 16).

3.3 Muotivalokuvan peruselementit

Barthesin (1990, 4) mielestä muotivalokuvaus muodostaa oman kielensä, jossa on oma kielioppinsa sekä omat sallitut ja kielletyt sanakäänteensä. Rosenblumin (1984, 495) mukaan muotivalokuva muodostuu neljästä peruselementistä, joita ovat malli (*model*), vaate (*garment*), asento (*pose*) ja rekvisiitta (*decor*). Salo (2005, 10) jaottelee peruselementit yhtä lailla neljään ryhmään, mutta asennon sijaan hän listaa poseerauksen, johon sisältyvät mallin asento, eleet ja ilmeet.

Muotivalokuvan peruselementit kuvastavat aikaansa. Vaatteista ovat nähtävissä muodin muutokset sekä historia, kun taas malli kuvastaa aikansa nais- ja kauneusihanteita. Nämä yhdessä luovat aikakauden muodin siluetin, joka muuttuu noin 10–15 vuoden välein. Siluetti määrittelee muodin perushahmon lisäksi aikansa naisvartalon ihannefiguurin, jota tavoitellaan vaatteiden lisäksi usein myös kehoa muokkaamalla. Poseerauksen pääasiallinen tehtävä on vaateen esittäminen, mutta usein se kertoo myös aikansa naiskuvasta. Rekvisiitan avulla näytetään muodin paikka – minne sen avulla päästään ja minne se ei sovi lainkaan. Rekvisiittana voi olla vain vaatimaton asetelma studiossa tai sitä voi laajentaa aina jopa elämäntapaa koskevaksi suureksi lavastukseksi. (Mts. 10–11.)

Muotikuvausta suunnitellessa tulee ottaa huomioon monta onnistumiseen vaikuttavaa tekijää. Halutaanko kuviin rauhallista ja pysähtynyttä tunnelmaa vai liikettä ja energiaa? Kuvataanko malli rekvisiitan ympäröimänä vai tyhjässä studiossa? Käykö kuviin vahvailmeinen tumma vai herkempi vaaleahiuksinen malli? Kaikki valinnat ohjaavat kuvauksia tiettyyn suuntaan. (Siegel 2008, 90–91.) Muotikuvalla on selkeä tavoite, jonka tilaaja määrää yleensä tietyn kohde-ryhmän kiinnostuksen saavuttamiseksi. Onnistuneessa muotikuvassa on jännitystä ja kolmiulotteisuutta. (Pinjola 2008.) Jotta ennen kuvauksia asetetut tavoitteet täyttyvät, tulee kaikkien yksityiskohtien olla valmiiksi mietittyjä (Siegel 2008, 90–91).

Muotikuvauksia määrää pitkälti kuvattavien vaatteiden tyyli. Vaatteet on hyvä esittää ympäristössä, joka täydentää vaatteiden sanomaa. Väärin valittu kuvausympäristö voi aiheuttaa epätoivottuja ristiriitoja kuvan viesteihin. Myös mallilla on suuri vaikutus kuvan yleisilmeeseen. Mallin eleiden ja ilmeiden pitää kuvastaa samaa tunnelmaa kuin vaatteilla ja rekvisiitalla rakennettu ympäristökin. Mallin poseeraukset ja eleet on hyvä miettiä jo etukäteen, jotta kuvaustilanteessa voidaan opastaa mallia oikeaan suuntaan. (Siegel 2008, 92.) Kuvaustilanteessa keinotekoisilta ja oudoilta vaikuttavat ideat voivat välittyä kuvaan täysin päinvastaisena. Usein juuri erikoisimmat elementit näyttävät parhailta valmiissa kuvissa. (Pinjola 2008.)

Noin 75 prosenttia muotikuvista kuvataan pysähtyneessä liikkeessä. Vaatteiden laskeutumista on helpompi kontrolloida, kun malli ei liiku kuvaustilanteessa. Kuvaan saadaan lisättyä dynaamisuutta, jos malli liikkuu, mutta samalla haaste saada onnistunut kuva moninkertaistuu. Liikkuvaa kuvattavaa on vaikeampi kontrolloida tai opastaa, koska suuria liikkeitä voi olla vaikea tarkasti miettiä etukäteen. Esimerkiksi mallin hyppiessä kameran edessä kasvojen ilmeet ja vaatteiden laskeutuminen muuttuvat jokaisessa otoksessa. (Siegel 2008, 94–95.)

4 VISUAALINEN LUKUTAITO

4.1 Valokuvan lukutaito osana visuaalista lukutaitoa

Visuaalinen lukutaito kehittyy ihmiselle jossain määrin itsestään - tarkkailemalla, kokemalla ja seurailemalla. Visuaalista lukutaitoa voi kuitenkin kehittää, jolloin kaikkialla ympärillämme näkyviä viestejä, symboleja ja kuvia on mahdollista tulkita paremmin ja ymmärtää niin kuin ne on tarkoitettu ymmärrettäviksi. Visuaalinen lukutaito vaatii paitsi erilaisten viestien ymmärtämistä, myös niiden kriittistä arviointia. Sen avulla ihminen tulkitsee ja ymmärtää visuaalisia ärsykyksiä kulttuurisen merkityksen näkökulmasta. Ihminen tekee tulkintoja

ympäristöstään ja muista ihmisistä muun muassa ilmeiden, kehon kielen ja asentojen perusteella. Tämä nonverbaalisten viestien tulkitseminen on kehittynyt ihmiselle jopa ennen lukutaitoa, eli ennen kuin ihminen on sanallisesti kyennyt kuvailemaan näkemäänsä ja kokemaansa. (Seppänen 2002, 140–143, 148.)

Valokuvan lukutaito on yksi visuaalisen lukutaidon osa-alue. Valokuvan lukutaito ei kuitenkaan kehity samalla tavalla kuin visuaalinen lukutaito kehittyä lapsuudesta lähtien – kulttuureissa, joissa valokuvia ei ole ollut käytössä lainkaan, ihmisillä on ollut vaikeuksia ymmärtää valokuvaan ikuistettuja esineitä tai tunnistaa niissä olevia ihmisiä ilman avustusta. Valokuvan lukutaito vaatii siis paitsi visuaalisten viestien tulkitsemiskykyä myös tietynlaista valokuvan tuntemusta. (Mts. 168–170.)

Kulttuurisuus vaikuttaa suuresti valokuvien tulkintoihin. Vaikka eri puolilta maailmaa olevat ihmiset tunnistaisivat valokuvassa olevan saman esineen oikein, tämä esine aiheuttaa kulttuurista riippuen täysin erilaisia tuntemuksia ja mielikuvia ihmisten mielissä. Valokuvan lukutaito pohjautuu siis hyvin suuresti ihmisen aiempiin kokemuksiin, arvoihin, mieltymyksiin sekä uskomuksiin. Voidaan siis sanoa, että havaintojen muodostuminen kulkee käsi kädessä kulttuurisuuden kanssa. (Seppänen 2005, 72–73.)

Valokuvanlukutaidon huomioiminen opinnäytetyössä

Valokuvan lukutaito on suuressa osassa muotivalokuvien maailmassa. Myös opinnäytetyössä toteutettavan muotikuvasarjan suunnittelussa piti huomioida tämä asia. Kuvauksia ja yksittäisiä kuvia suunniteltaessa tulee pohtia ratkaisuja ja valokuvan lukutaidon kannalta, jotta kuvilla saadaan välitettyä oikeanlaisia viestejä katsojalle. Koska ajatellaan, että valokuva on vanginnut sisäänsä tietyn hetken, voidaan muotikuvissa leikitellä luomalla oikealta näyttäviä, mutta todellisuudessa teennäisiä tilanteita.

Yhteen muotivalokuvaan voidaan pyrkiä tallentamaan kokonainen tarina, joka jatkuu ja kehittyä muotikuvasarjan muissa otoksissa. Jotta tarinan kertominen kuvissa onnistuisi, on otettava huomioon ihmisten kyky tulkita viestejä. Kuvan

täyttäminen erilaisilla visuaalisilla viesteillä on turhaa, jos kohderyhmä ei kykene tulkitsemaan haluttuja vihjeitä. Kuvasarjan tarinan välittymisen kannalta on siis tärkeä tarkastella editoriaalia myös kokonaisuutena, eikä ainoastaan sarjana yksittäisiä otoksia.

Muotikuvan tavoite Barthesia mukaillen

Teoksessaan *Valoisa huone* Roland Barthes pohtii valokuvien olemusta. Hänen ensimmäinen päätelmänsä on, että valokuva jäljentää loputtomiin jotakin sellaista, joka on esiintynyt kerran, eikä enää koskaan voi täsmälleen samankaltaisena toistua. Hän pohtii mikä seikka valokuvissa saa hänet todella sytytymään, ja päättyy sanaan seikkailu. Kiinnostavimpana hän pitää kuvia, jotka tapahtuvat hänelle, vievät jonnekin. (Barthes 1985, 10, 25.)

Mielenkiintoisessa valokuvassa hän kuvaa olevan *punctumia*, jotakin sellaista joka pistää ja pitää otteessaan vielä valokuvan katselun jälkeenkin. Kuva ilman *punctumia* kuolee heti kuvan reunojen ulkopuolella, eikä kuvan henkilöillä ole tarinaa kuvan ulkopuolella. Toisin on kuvilla, joista löytyy *punctumia*. (Mts. 33, 59, 63.)

Barthesin teoriaa mukaillen pitäisi hyvän muotivalokuvan sisältää yllätyksellisyyttä, joka vangitsee katsojan mielenkiinnon. Kuvan pitäisi kertoa tarinaa, mutta samalla jättää tilaa katsojan mielikuvitukselle. Onnistunut, mielenkiintoinen muotikuva saisi katsojan palaamaan ajatuksissaan kuvaan vielä senkin jälkeen, kun hän on laskenut kuvan käsistään. Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda mielenkiintoinen kuvasarja, jonka kuvista olisi löydettävissä Barthesin kuvailemaa *punctumia*.

4.2 Semiotiikka ja ikonisuus muotikuvissa

Semiotiikka on tieteenala, joka tutkii erilaisia merkkejä, kirjoituksia, symboleita ja kuvia ja pyrkii antamaan niille uudet merkitykset. Semiotiikka siis etsii merkeistä uusia merkityksiä. Valokuvia ei voida tutkia ilman semioottista lähestymistä, koska kuva sisältää aina erilaisia viestejä, joista muodostuu uusia merkityksiä katsojan silmissä. Sanonta ”valokuva kertoo enemmän kuin tuhat sa-

naa” viittaa siis juuri tähän ilmiöön. (Seppänen 2002, 175–178.) Semiotiikka tutkii kaikkea viestintää, joka tapahtuu merkkien välityksellä. Tästä syystä semiotiikka on laajentunut koskemaan kaikkia merkityksen ongelmaa tutkivia tieteenaloja aina kommunikaation tutkimuksesta estetiikkaan ja etiikkaan. Semioottisen ajattelutavan mukaan myös ihmisen ajattelu tapahtuu merkeillä. (International Semiotics Institutes 2004-2011.)

Semiotiikassa ilmenee erilaisia funktioita, joiden avulla voidaan selkeyttää valokuvissa ilmenevien merkkien ja kirjoitetun kielen keskinäisiä suhteita. Ikonisuus on yksi semioottisista funktioista. (Seppänen 2002, 179.) Ikonisuus pitää edelleen kiinni ajatuksesta, että valokuva on lähes realistinen vastine kuvauskohteesta. Ikonisuuden tutkimisessa käytetään usein termejä *motivoitunut* ja *motivoimaton*. Näillä termeillä kuvataan valokuvassa ilmenevän asian verrattavuutta todelliseen merkkiin, eli kuvassa esitettyyn asiaan. Mitä motivoituneempi merkki, sitä ikonisempi se on. Motivoimaton merkki on siis vastakohta motivoituneesta, eli kuvattu merkki ei muistuta todellisuutta juuri lainkaan. Ikonisuus ja motivoituneisuus voivat ilmetä ainoastaan kuvissa, sillä ne puuttuvat kirjoitetusta tai puhutusta kielestä täysin. (Seppänen 2005, 130–133.)

Ajatus ikonisuudesta on aiheuttanut ristiriitoja semiootikkojen välillä, koska useat ajattelevat, että valokuvassa ja sen kohteessa on huomattavissa enemmän eroja kuin yhtäläisyyksiä. Muun muassa kolmiulotteisen kuvattavan kohteen muuttuminen kaksiulotteiseksi valokuvassa on herättänyt vastustusta ikonisuutta kohtaan. Kuitenkaan ei voida unohtaa sitä, että kuva on aina ikonisempi, eli todenmukaisempi, kuin sama asia sanoilla kuvattuna ja selitettynä. (Seppänen 2002, 179.)

Semiotiikka ja ikonisuus opinnäytetyössä

Muotikuvat leikittelevät visuaalisuudella, joten myös ikonisuus, eli valokuvan todellisuus saattaa vääristyä. Muotivalokuvat ovat usein enemmän motivoimattomia kuin motivoituneita. Siinä missä muotivalokuva voi olla hyvinkin motivoimaton, on todellisen tilanteen ikuistava uutiskuva hyvin motivoitunut. Opinnäytetyön muotieditoriaaliin pyritään luomaan vahva tunnelma, joka välittyy katsojalle eräänlaisen tarinan muodossa. Oikeanlaisen tunnelman luomi-

seksi joudutaan vääristelemään todellista ympäristöä halutunlaiseksi. Tällöin kuvan motivoituneisuus vähenee merkittävästi.

Ikonisia piirteitä voidaan muotivalokuvissa käyttää hyödyksi hyvin radikaalilla tavalla. Kuviin saatetaan sisällyttää elementtejä, jotka näkyvät täysin uudessa valossa muotikuvassa, esimerkiksi antamalla arkipäiväisille esineille uuden käyttötarkoituksen. Hedelmät saattavat olla vaatteina, astiat asusteina ja ihmiset elottomina rekvisiittoina. Muotivalokuvat pyrkivät vääristämään ikonisuutta luomalla täysin uusia mielikuvia tutuista asioista. Semioottisesta näkökulmasta ajateltuna monimutkaiset muotivalokuvat tarjoavat hyvän pohjan ihmisen luonnolliselle tarpeelle muodostaa kuvasta uudenlaisia viestejä.

5 MUOTIKUVAUKSEN JÄRJESTÄMINEN JA KUVAUSSTAILAUS

5.1 Inspiraatio

Muotiviikot ja huippusuunnittelijat innoittavat

Stailaajien ja muotitoimittajien (jatkossa ainoastaan stailaaja) merkittävin inspiraation lähde ovat muotiviikot, joilla suurimpien muotitalojen uudet mallistot julkistetaan. ”*Kansainvälinen muoti tai suurten kaupunkien muoti ja muotinäytökset ovat kaiken lähtökohta.*” (Sierilä 2011). Muoti kopioituu catwalkeilta tavallisille kuluttajille ajan myötä, joten muotiviikkojen näytökset ovat ikään kuin katsaus tulevaan muotiin. Stailaajat poimivat näytöksistä kiinnostavimmat tyylit ja yksityiskohdat lehden lukijakunnan tai muun kohderyhmän näkökulmasta. ”*Valitsen jokaiseen lehteen tulevat stailaukset sen mukaan, mitä ihmiset ostavat ja haluavat nähdä sinä hetkenä ja sinä kuukautena.*” (Laitanen 2011).

Stailaajien muotikuviin luomiin tyyleihin ja trendeihin vaikuttavat huippumuodin lisäksi myös muut kulttuuriset ilmiöt.

Pääteemat joka sesongille määrittyvät kansainvälisten muotitalojen aloitteesta. Näihin teemoihin toki sekoittuu myöhemmin myös katumuotia ja muita ajassa eläviä ilmiöitä kuten elokuvia ja taidetta. (Dillemuth 2011.)

Muoti kehittyy siis paitsi suunnittelijoiden ja kuluttajien myötä, myös kulttuuristen tekijöiden ja ilmiöiden mukana. Stailaajan tehtävä on tulkita viimeisimpiä muotisuuntauksia ja kulttuurisia vaikutteita muotikuviin ikuistettaviksi.

Idea muokataan kohderyhmälle sopivaksi

Muotilehdelle työskentelevä stailaaja saa työhönsä raamit lehden tyyliisunnasta ja lukijakunnasta. Näiden raamien pohjalta muodostuvat ja määräytyvät tarkoitukseen sopivat stailaukset ja esiteltävät tyylit.

Lukijaa ajatellaan ihan jokaisessa työssä mitä tehdään, niin ihan lukijaa silmällä pitäen luodaan sesongille teemoja ja valitaan asioita, joita halutaan heille kertoa...he (lukijat) ovat aina se ensimmäinen lähtökohta. (Sierilä 2011.)

Lukijakuntaa kunnioittava suunnittelumalli rajaa myös pois kaikki muotilehden kannalta turhat trendit ja muoti-ilmiöt.

Inspiraation etsiminen catwalkeilta ja tunnetuimpien suunnittelijoiden mallistoista toimii stailaajan suunnitteluprosessin alkuun panevana voimana. Inspiraation pohjalta stailaaja luonnostelee oman versionsa trendeistä ja muoti-ilmiöistä asettaen suunnitelmansa kuitenkin toimeksiantajan tai kohdeyleisön asettamiin raameihin. Yleisen teeman ja tunnelman hahmotuttua stailaaja tekee yksityiskohtaisemmat ja tarkemmat suunnitelmat kuvauksia varten.

5.2 Suunnitelmasta kuvaksi

Stailaajat suunnittelevat kuvausteemat jo monta kuukautta ennen kunkin sesongin alkua tai lehden tietyn numeron julkaisemista. Kuvausten konkreettiseen toteutukseen tulee varata noin kaksi viikkoa, jonka aikana etsitään vaatteet ja asusteet, valitaan valokuvaaja, malli, kampaaja ja meikkaaja sekä päätetään kuvauspaikka. Kuvata voidaan joko studiossa tai lokaatiossa. Kuvauslokaatiolla tarkoitetaan studion ulkopuolista paikkaa, teemaan sopivaa ulko- tai sisätilaa. Jokaisiin kuvauksiin valitaan kuvauspaikka, joka parhaiten täyttää kuvausten vaatimukset sekä toiminnallisilta että ulkonäöllisiltä ominaisuuksiltaan.

Ennen varsinaisten kuvausten alkua tulee siis tehdä monia päätöksiä ja järjestelyjä, jotta kuvaustilanne etenee mahdollisimman sujuvasti. Muotikuvan katsoja saattaa ajatella, että kuvausten järjestäminen on helppoa ja yksinkertaista, mutta todellisuudessa kuvausten organisoinnissa on suuri ja haasteellinen työ. Kuvaussuunnitelmien laatimisessa on tärkeää hahmottaa kokonaisuus sekä kaikki mahdolliset muuttuvat tekijät. Varautumalla odottamattomiin muutoksiin jo suunnitteluvaiheessa, vähennetään riskien todennäköisyyttä. *”Koko ajan pitää olla varautunut kaikkeen, mikä mahdollisesti voi mennä pieleen.”* (Laitanen 2011).

Valokuvaaja ja tiimi

Muotikuvauksia suunniteltaessa stailaajan vastuulla on valita tehtävään sopiva ja osaava tiimi. Valokuvaajan päättäminen on vaativa tehtävä, koska jokaisella kuvaajalla on oma tyylinsä. Osaava stailaaja valitsee valokuvaajan alustavan kuvausteeman pohjalta siten, että kuvaajan oma tyyli täydentää kokonaisuutta. *”Minä saan valita sen tiimin. Valitsen kuvaajankin aina sen perusteella, että mitä me lähdetään tekemään, että mikä se fiilis on, mitä minä haluaisin saada aikaiseksi.”* (Sierilä 2011.) Myös lehden art directorin ja päätoimittajan mielipide vaikuttaa valokuvaajan valintaan. *”Päätoimittajana minua kiinnostaa myös todella paljon, että kuka meille kuvaa, ja kiinnitän huomiota valokuvan laatuun.”* (Saukkola 2011).

Meikkaaja ja kampaaja ovat keskeiset henkilöt muotikuvauksissa, ja heidän panoksensa ja osaamisensa ovat merkittävässä roolissa kuvassa. Stailaaja kertoo ideoistaan meikkaajalle ja kampaajalle, jotka vuorostaan kertovat omat näkemyksensä kuvausteemaan sopivista ratkaisuista. Tästä syystä osaavien henkilöiden valitseminen tehtävään on tärkeää.

Emme päättä esimerkiksi mikä tietty meikkityyli on, vaan meillä on tietyt ihmiset, joiden kanssa on hyvä tehdä yhteistyötä. Heidän kanssa sitten keskustellaan, että meillä olisi tällainen teema ja naama, tällainen tyttö ja tietynnäköinen malli tähän ja kuvataan vaikka studiossa tai kuvataan vaikka kallioisella rannalla, ja sitten kysytään heidänkin näkemyksiään asiasta. (Saukkola 2011.)

Usean ihmisen ammattiosaamisen huomioiminen on tärkeää laadukkaan muotikuvasarjan toteuttamisessa.

Stailaaja sopii yhdessä valokuvaajan sekä muiden tiimissä työskentelevien henkilöiden kanssa kuvausten yleisistä yksityiskohdista, kuten kuvauspaikasta, -ajankohdasta sekä lopullisesta teemasta ja tunnelmasta. Tärkeintä on, että ennen kuvaustilannetta on mietitty kaikki yksityiskohdat valmiiksi, jotta kuvauspäivän ohjelma etenisi suunnitelmallisesti ja ongelmitta. *”Minun mielestäni ne asiat pitäisi olla niin hyvin etukäteen suunniteltuja, että kaikki tavallaan tietää mitä tekee.”* (Sierilä 2011.) Tiiviissä työskentelytiimissä ideoiden ja ajatusten vaihtaminen on usein avointa, joten välttämättä kaikki lopulliset ideat eivät ole juuri stailaajalta lähtöisin. *”Kaikki tiimin sisällä tuovat lisänäkemyksiä.”* (Saukkola 2011).

Malli

Malli on suuressa osassa muotikuvauksien onnistumista ajateltaessa. Malli tuo omalla olemuksellaan, eleillään ja ilmeillään sisältöä kuvaukseen ja parhaimmillaan ilmentää teemaa sekä haluttua tunnelmaa.

Mallikin on niin tärkeässä osassa koko editoriaalia, että jos malli ei ole sopiva siihen, niin vaatteetkaan eivät välttämättä näytä niin hyviltä, kuin mitä ne näyttäisivät jonkun muun päällä. (Laitanen 2011).

Kuvausten onnistuminen on siis paljon myös mallista riippuvainen asia. Tästä syystä mallivalintoihin on käytettävä aikaa ja huolellisuutta. Jokaisen mallin vahvuudet ja heikkoudet on huomioitava valintaa tehdessä.

Stailaaja valitsee mallin yleensä yhdessä valokuvaajan kanssa, koska molemmilla saattaa olla oma mielipiteensä siitä, millainen malli sopisi kyseessä oleviin kuvauksiin parhaiten. Kuvien tullessa lehteen, voi mallivalintoihin vaikuttaa myös lehden tyyli ja lukijakunta. Sierilä (2011) kuvaa Oliviaan kuvattavien mallien kriteereitä: *”niiden pitää olla tietyn tyyppisiä niiden mallien, että he eivät saa olla liian nuoren näköisiä tai liian laihoja.”*

5.3 Kuvausaset

Kuvausasetjen hankinta

Vaatteiden etsiminen kuvauksiin voi olla haastavaa stailaajalle. Jos kuvaukset järjestetään esimerkiksi muutamaa kuukautta ennen lehden julkaisua, saattaa kuvausajankohtana kaupoissa olla pääasiassa vielä edellisen sesongin tuotteita. Suuri osa kuvauksissa käytettävistä vaatteista ja asusteista tulee PR-toimistoilta, joihin muotitalot ja suunnittelijat lähettävät mallikappaleitaan juuri muotikuvauksia varten. Pienillä butiikeilla tai aloittelevilla suunnittelijoilla on harvoin PR-toimistoa edustamassa tuotteitaan, joten stailaajat joutuvat hakemaan erikoisempia vaatteita ja asusteita myös suoraan pienemmistä liikkeistä. *”Muotitoimittajat hankkivat PR-toimistojen kautta suurimman osan tuotteista kuvauksiinsa. Osa vaatteista haetaan suoraan valmistajilta tai kaupasta. Toimittajat valitsevat itse vaatteet, jotka sopivat juttuun.”* (Dillemuth 2011.)

Stailaajat kilpailevat keskenään tarjolla olevista tuotteista. Aikatauluttamisen kannalta tämä voi olla välillä haasteellista. *”Yleisesti PR-toimisto edustaa montaa merkkiä ja sinne tulee vain yksi kappale yhtä vaatetta.”* (Laitanen 2011). Suomen kokoisessa maassa on melko vähän PR-toimistoja, jotka edustavat muodin alalla toimivia suunnittelijoita ja yrityksiä. Aina on siis olemassa mahdollisuus, että sama tuote on esillä useassa muotilehdessä samanaikaisesti. Stailaajat eivät kuitenkaan anna tämän asian vaikuttaa työhönsä, vaan luottavat omaan näkemykseensä tuotteen tai trendin esittämisessä

muotikuvissa. *”Minä kuitenkin uskon, että minun ja Olivian tyyli on aina erilainen, että me tehdään ne asiat aina erilailla kuin muut. Että jokainen lehti tavaltaan tekee omalla tyyllillään, että ei se haittaa, jos sama asia kiertää.”* (Sierilä 2011.)

Muotikuvissa esiintyvät vaatteet valitaan mahdollisimman monipuolisesti, jotta kuvalla olisi katsojalle paljon informaatioarvoa. Katsojan mielenkiinto herätetään innostavilla ja tarkasti valituilla kokonaisuuksilla ja yksityiskohdilla.

*Mielestäni hyvä muotilehti esittelee mahdollisimman laajan skaa-
lan brändejä, pienempiä sekä isoja. Tarkoitus on raportoida siitä,
mitä muodin kentällä tapahtuu ja haistella uusia tuulahduksia:
tehdä ikään kuin sellaista etsivän työtä lukijan puolesta.* (Dille-
muth 2011.)

Dillemuth (2011) lisää, että kuvausasu- ja valinnassa täytyy huomioida myös tuotteiden saatavuus kuluttajan kannalta. *”Vaatteet valitaan tyylin ja saatavuuden perusteella. Lukijalla täytyy olla mahdollisuus oikeasti hankkia kuvattu tuote, jos siltä tuntuu.”*

Vaatteiden ulkonäön kohentaminen

Muotikuvauksissa on ensisijaisen tärkeää, että vaatteiden ulkonäkö on huoliteltu ja istuvuus paras mahdollinen. Joskus stailaaja joutuu turvautumaan nikseihin, joilla vaatteiden ulkonäköä ja istuvuutta saadaan paranneltua. Huolellisella vaatteiden asettelulla ja viimeistelyllä vältetään myös turhalta tietokoneella tehdyiltä jälkikäsitteilyltä. *”Minun mielestäni tulee yrittää siinä kuvaustilanteessa tavallaan katsoa kaikki, että sitten voi olla myöhemmin tyytyväinen.”* (Sierilä 2011).

Nuppineuloilla, hakaneuloilla ja teipillä saadaan kiristettyä ja laskostettua vaatetta ja silittämällä ja höyryttämällä vaate saadaan siistimmäksi. *”Teipit, hakaneulat ja neulat mukana, että niillä sitten pienennetään vaatetta. Aina pitää katsoa, että vaate näyttää hyvältä siitä kohtaa mistä kuvataan.”* (Laitanen 2011.) Nykyään vaatemerkkien panostaessa istuvuuteen ja parempiin materiaaleihin enemmän kuin aikaisemmin, on stailaajan niksien käyttämisen tarve hieman vähentynyt. *”Nyt on vallalla semmoinen muotikin, että on parempia*

kankaita, sanotaan jäykempiä kankaita, joita on helpompi saada istumaan paremmin.” (Sierilä 2011).

Kuvaustilanteissa vaatteet ja asusteet saattavat toisinaan altistaa monille riskitekijöille, kuten esimerkiksi lialle ja repeytymiselle. Stailaaja on vaatteiden lainaajana korvausvelvollinen, mikäli tuotteet ovat myyntikelvottomia kuvausten jälkeen. Usein stailaajat ottavat vakuutukset tällaisten tilanteiden varalle.

”Useimmilla freelancereilla on vakuutukset, ja pitääkin olla vakuutukset jos lainaa jotain kalliita tuotteita vaikka kaupoista. Niissä on jonkinlainen omavastuu, mutta vakuutus maksaa sen lopun.” (Laitanen 2011.) Stailaajan työskennellessä muotilehdelle, korvaa lehden vakuutus kuvauksista mahdollisesti aiheutuneet vahingot.

Jälkikäsittely

Muotikuvat halutaan toteuttaa mahdollisimman pitkälle turvautumatta tietokoneavusteiseen jälkikäsittelyyn. Jälkikäsittelyllä tarkoitetaan valokuvien muokkausta, joka voi sisältää kuvan rajausta, värien muuttamista, ihon tasoittamista, virheiden poistamista ja jopa mallin muotojen muokkaamista. Nykyaikaiset kuvankäsittelyohjelmat tarjoavat valtavasti mahdollisuuksia erilaisiin jälkikäsittelymenetelmiin. Vaatteiden huolellinen asettelu, tarkoin mietitty valaistus sekä viimeistellyt yksityiskohdat vähentävät jälkikäsittelyn tarvetta. *”Jälkikäsittely varsinkin muotikuvissa on minun mielestäni vähän niin kuin tarpeetonta, että jos työ on jo kerran tehty, niin miksi sitä pitäisi enää jälkeinpäin tehdä uudelleen?”* (Sierilä 2011.)

5.4 Vastuunjako kuvaustilanteessa

Kuvaustilanteessa paikalla on monta ihmistä, joilla jokaisella saattaa olla omat visionsa lopputuloksesta. Tällöin tilanteen kokonaisvaltaisen hallinnan kannalta on tärkeää, että jokainen tietää oman roolinsa. Stailaajalla tulee olla vahva käsitys siitä, millaiseen kuvaan kuvaustilanteessa pyritään. Koska alkuperäinen visio kuvasarjalle on useimmiten stailaajalta lähtöisin, on hänellä vastuu kuvaustilanteesta. *”Että kyllä stailistin työhön kuuluu vastata siitä, mikä näyt-*

tää hyvältä, varsinkin kun vielä olen lehdessä töissä, että edustan meidän lehteä, meidän linjaa niissä kuvissa.” (Laitanen 2011).

Mallin ohjeistaminen

Stailaajan näkemys muotikuvan lopputuloksesta on usein riippuvainen kuvattavista vaatteista. Muotikuvissa asut ovat halutulla tavalla ja harkitusti esitetyinä. Yleensä tämä tarkoittaa vaatteiden ja asusteiden tiettyjen yksityiskohtien tai muotokielen huomioimista tai korostamista. Stailaaja kertoo toiveistaan sekä valokuvaajalle että mallille, joka asennoillaan ja poseerauksilla tuo asujen haluttuja ominaisuuksia sekä kuvauksen teemaa ja tunnelmaa esille. Valokuvaaja ohjeistaa mallia tarvittaessa. *”Kaikista paras tilanne on se, että minä kerron mallille sen idean mitä ollaan tekemässä. Ja malli sisäistää sen ja tekee sitten toivotun mukaisesti.”* (Sierilä 2011).

Toimiva yhteistyö valokuvaajan ja stailaajan välillä auttaa halutun lopputuloksen aikaansaamisessa. *”Jos minulla on sellainen tunne, että haluan siltä kuvalta jotain, tai sen viestivän tietynlaista tunnelmaa, niin minä kyllä sanon, että minkälainen asento voisi minun mielestäni toimia ja miten se vaate näyttää parhaimmalta.”* (Laitanen 2011). Useimmiten valokuvaaja osaa kuitenkin parhaiten ohjeistaa mallia, koska hän seuraa tilannetta kameran linssin läpi. Valokuvaaja on tiiviissä vuorovaikutuksessa mallin kanssa, jolloin hänen on yksinkertaisinta ja tehokkainta neuvoa mallia. Stailaajalla on kuitenkin aina oltava mahdollisuus kertoa mielipiteensä ja ideansa kuvaustilanteessa.

5.5 Muotikuvien ja muotilehtien suhde

Muotikuvien merkitys muotilehdille

Muotilehdet koostuvat kahdesta tärkeästä ja toisiinsa vaikuttavasta osa-alueesta – artikkeleista sekä muotikuvista. Muotikuvat ja editoriaalit ovat kokonaisuuden kannalta olennaisessa osassa, koska kuvien välityksellä voidaan informatiivisesti mutta persoonallisesti välittää lukijalle tietoa uusimmasta muodista. *”Voisiko se olla muotilehti, jos siellä ei olisi muotikuvia?”* (Saukkola 2011). Muotikuvat ja editoriaalit ovatkin tärkeä sisällöllinen tekijä, mutta myös lehden muodin kuvauksen kannalta korvaamaton osa-alue.

Ellen päätoimittaja Saukkola (2011) nostaa muotikuvien ja muotilehtien suhteessa olennaiseksi katsontakulmaksi lehden flow'n. *"Näen, että lehden flow'n kannalta on oleellista, että jos se tuote on laadukas, niin muotikuvasarjat ovat myös."* Editoriaalien tulee ilmentää lehden otetta muotiin sekä puhutella lukijakuntaa, lehden kohderyhmää. Toimivan kokonaisuuden ja flow'n kannalta on tärkeää, että muotikuvat ja editoriaalit tukevat lehden muuta sisältöä. Koska muotilehden lukijakunnassa on lukijoita, jotka keskittyvät editoriaaleihin, sekä heitä, jotka ostavat lehden artikkeleiden takia, tulee kokonaisuuden puhutella molempia. *"Se on meillä haasteenakin, että on muotia molemmille näille kohderyhmille."* (Sierilä 2011).

Muotieditoriaalien on erotuttava selkeästi tuotekuvista. Muotilehden ei ole tarkoitus olla tuotekatalogi, jossa vaatteiden yksityiskohdat, materiaalit ja mallit tuodaan mahdollisimman selkeästi esille. Muotikuvien katsotaan olevan taide-teoksia, jotka muotialan ammattilaiset saavat aikaan. Laadukkaan muotikuvan halutaan välittävän lukijalle viestiä lehden ammattimaisuudesta ja osaamisesta. *"Muotikuva on kuin tarina, missä osaavat ammattilaiset ilmaisevat jotain, ajassa oleva ilmiö, joka parhaassa tapauksessa ilmaistaa valokuvan keinoin."* (Saukkola 2011).

Muotikuva viestii naisihanteesta

Muotikuvat kertovat lehden naiskuvasta. Mallivalinnat, muotikuvissa ilmenevät eleet, ilmeet ja asennot sekä asuvalinnat muodostavat lukijalle kokonaisvaltaisen kuvan siitä, millaista naisihannetta lehti korostaa. Muotikuvilla voidaan halutessa myös tahallisesti rikkoa muotimaailmassa normaaleiksi muodostuneita naisihanteita valitsemalla esimerkiksi vallitsevista ihanteista poikkeavia malleja.

Kyllähän se tuo sitten esiin jotain siitä arvomaailmasta, jos muotikuvasarjassa voidaan käyttää myös tällaista upeaa XL-kokoista naista, eikä pelkästään perinteisiä mallikokoisia tyttöjä. Niin kyllä se tuo esiin sen, että mikä sen lehden muoti, se filosofia on, min-käläinen maailmankuva sillä on. (Saukkola 2011.)

Muotieditoriaaleja julkaisevat lehdet tiedostavat pitävänsä valinnoillaan yllä tietynlaista käsitystä täydellisestä naisesta. Muotilehtien ollessa niin suuressa roolissa naisihanteiden luomisessa, on niillä mahdollisuus käyttää valtaansa myös naisihanteiden kyseenalaistamiseen ja laajentamiseen. Paitsi XL-kokoisten mallien käyttäminen, myös eri kansallisuuksien ja ikäryhmien kuvaaminen muotikuviin viestii lukijalle lehden laajemmasta naiskauneuden käsityksestä. *”Kyllä se on hirveän tärkeätä, että me tietyllä tavalla osoitamme, että monenlaiset naiset ovat kauniita ja kaikki kauneus on yhtä upeaa, että se ei ole rajattua. Muotikuvasarjoissa voidaan tuoda juuri tällaisia asioita esiin.”* (Saukkola 2011).

Muotikuvat luovat mielikuvia

Muotikuva siinä missä mikä tahansa muukin valokuva luo katsojalle mielikuvia. Nämä mielikuvat voivat olla harkitusti tai vahingossa syntyneitä, mutta aina ne vaikuttavat katsojan kokemukseen kuvasta. Stailaajat ottavat mielikuvilla vaikuttamisen aina huomioon työssään.

Semiotiikan miettiminen tapahtuu automaationa. Kaikki muodin alalla työskentelevät ovat varmaan taidehistoriansa lukeneet ja kuva-analyysin tekeminen sekä kuvien sisällön purkaminen on hyvinkin jokapäiväistä. (Dillemuth 2011).

Mielikuvilla vaikuttaminen tulee huomioida myös siitä syystä, että harkitsemattomilla valinnoilla voidaan aikaansaada epätoivottuja mielikuvia. Nämä epätoivotut mielikuvat saattavat saada aikaan negatiivisia mielleyhtymiä katsojassa.

Kuvat ja kuvasarjat rakentuvat monista kerroksista, joten yllättäviäkin mielleyhtymiä saattaa välittyä lukijoille. Harhaanjohtavia symbolisia viittauksia pyrimme välttämään. Muotieditoriaalia tehdessä puramme tiimin kesken tuotoksemme tarkkaan sekä kuvaustilanteessa, jälkityöstössä ja vielä lehden ilmestyttyäkin. (Dillemuth 2011.)

Muotikuvien sanattomiin viesteihin vaikuttavat myös editoriaalin julkaisevan lehden arvot ja asenteet. Muotikuvien yleisilme heijastaa näitä arvoja. *”Kyllä tietenkin minulla ja lehdellä on tietynlaiset arvot, neidän tietysti kuultaa sieltä läpi, ja niitähän ei pysty välttämään.”* (Sierilä 2011). Selkeimmillään nämä arvot esiintyvät esimerkiksi päätöksessä olla käyttämättä turkista tai nahkaa muotikuvissa. *”No turkiksia me ei käytetä muotieditoriaaleissa. Ainoa, miten me käytämme turkista lehdessä, on että jos me uutisoinnin tavoin kerromme mitä nähtiin Milanon muotiviikoilla, jos lavat oli täynnä turkista.”* (Saukkola 2011.)

6 KUVAUSTEN SUUNNITTELU

6.1 Editoriaali suunnittelun pohjana

Opinnäytetyön kuvasarjan tyyliksi valittiin toimituksellinen muotivalokuva eli editoriaali. Kuvasarjan tilaajana ei ollut lehteä tai muuta journalistista julkaisua, mutta koska opinnäytetyössä käsiteltiin stailausta muotilehtien ja muotitoimittajien näkökulmasta, oli valinta järkevä ja perusteltu. Kuvaukselliselta tyyliltään muotieditoriaali myös kiinnosti opinnäytetyön tekijöitä eniten luovuu- den korostuneisuuden ja taiteellisuuden takia. Muotieditoriaali mahdollisti myös asujen ja asusteiden sekä muiden yksityiskohtien rajoituksettoman suunnittelun.

Salon (2005) mukaan editoriaalit voivat koostua yksittäisistä studiokuvista tai olla laajempia kuvasarjoja. Hän mainitsee myös editoriaalien usein rakentuvan tietyn teeman ja tarinan ympärille. Opinnäytetyössä toteutettavan editoriaalin taustalle luotiin selkeä teema ja tunnelma, joka piti kuvasarjan kasassa. Yhtenäinen tunnelma auttoi välttämään sen, että lopputuloksena olisi sarja yksittäisiä, toisistaan riippumattomia kuvia. Siegel (2008) mainitsee editoriaalin kuvastavan muoti- ja kauneustoimittajien näkemyksiä. Opinnäytetyön tapauk-

sessä tekijät olivat pääasiassa vastuussa näkemysten luomisesta ja ideoimisesta.

Kuvausten suunnitteluun ja järjestämiseen käytettiin paljon aikaa. Aivan kuten Siegel (2008) toteaa, ohjaavat kaikki suunnitteluvaiheessa tehdyt valinnat kuvauksia tiettyyn suuntaan, ja jotta tavoitteet täyttyisivät, ovat kaikki yksityiskohdat mietittävä tarkasti. Myös haastatteluissa painottui huolellisen suunnittelun tärkeys. Vaikka tekijöillä olikin hieman aiempia kokemuksia muotikuvausten järjestämisestä, olivat opinnäytetyöhön kuuluvat kuvaukset huomattavasti aiempia suuremmat ja näin ollen myös työlämmät. Suunnittelu ja kuvausten järjestäminen haluttiinkin tästä syystä tehdä huolella ja rauhassa, jotta kaikki mahdollinen huomioitiin hyvissä ajoin.

Tunnelman ideointi

Muotikuvasarjan suunnittelu aloitettiin tunnelman ja teeman ideoinnilla yhdessä valokuvaaja Ville Matinmäen kanssa. Muotikuvasarjan tunnelma on keskeinen tekijä, jonka ympärille mallien valinnat, tarkemmat suunnitelmat sekä pienemmät yksityiskohdat on helppo sijoittaa. Suunnitteluprosessin aikana ajatukset tunnelmasta ja teemasta ehtivät muuttua useampaan otteeseen. Monien vaihtoehtojen pohtiminen auttoi kuitenkin erottamaan hyvät ideat heikommista, minkä ansioista saatiin aikaiseksi tunnelman osalta jokaista projektissa mukana olevaa miellyttävän kokonaisuus.

Ideointiprosessi koostui inspiroivien kuvien ja muotikuvasarjojen selailusta, tunnettuihin ja tuntemattomiin valokuvaajiin tutustumisesta sekä jatkuvasta ajatusten vaihdosta. Saukkola (2011) mainitsee kaikkien tiimin jäsenten tuovan lisänäkemyksiä, ja näin tapahtui myös opinnäytetyön kuvasarjaa ideoidessa. Tärkeintä oli saada kaikki prosessissa mukana olevat samalle linjalle ideoiden suhteen. Hyvin nopeasti löytyi yhteinen linja sille, mikä olisi hienoa, kaunista ja tavoiteltavaa, mikä heikkoa tai epämiellyttävää. Rajojen asettamisen jälkeen kuvausten yksityiskohtaisempi suunnittelu oli helppo aloittaa.

Ensimmäisenä ajatuksena oli luoda kuviin intensiivinen tunnelma vahvoilla väreillä ja voimakaskatseisilla malleilla. Tähän ideaan yhdistettiin tarina, joka kulkisi punaisena lankana läpi koko valokuvasarjan. Tarinan keskiössä olivat siskokset, joista toinen oli aikaa sitten menettänyt järkensä. Hullu sisko pitäisi huolta toisesta, jo edesmenneestä sisarestaan. Hurjan tarinan kautta kuviin olisi saatu toivottua kieroutta ja synkkyyttä, ajatuksia herättäviä tekijöitä. Tämä idea kulki mukana kuvien suunnittelussa hyvin pitkään. Ajatus jouduttiin kuitenkin hylkäämään oikeanlaisten mallien puuttumisen takia.

Lopulta kuvien tunnelma ja teema päätettiin saatavilla olevien mallien ominaisuuksien pohjalta. Näin varmistettiin mahdollisimman toimiva ja hallittava kokonaisuus. Kuten Laitanen (2011) toteaa, on malli hyvin merkittävässä roolissa muotikuvauksessa. Tästä syystä suunnitteluvaiheessa haluttiin pohtia erilaisia mahdollisuuksia mallien ominaisuuksien näkökulmista. Näin vältettiin mallien kannalta huonot teemat kuvauksiin. Mallien vahvuuksiin keskittymällä oli mahdollista saada aikaan toimivin lopputulos.

Lopullinen idea tunnelmallisesta maalaisromantiikasta heräsi juuri mallien ulkonäön sekä vahvuuksien pohjalta. Alustava ajatus vahvojen värien ja graafisten linjojen käyttämisestä hylättiin molempien mallien ollessa hyvin vaaleita ja herkkiä ulkonäöltään. Oli turhaa asettaa malleja rooleihin, joihin he eivät parhaiten sopineet. Oli siis kannattavampaa muokata kuvausten tunnelmaa ja käyttää tarjolla olevia ammattilaismalleja, kuin etsiä mahdollisesti heikompia mutta alkuperäiseen ideaan sopivia malleja. Päätös oli ehdottomasti oikea, sillä maalaisromanttinen tunnelma oli inspiroiva pohja kuvausten yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle.

Opinnäytetyössä maalaisromanttisella tunnelmalla tarkoitetaan vaaleita ja haidakoita värisävyjä, kepeitä materiaaleja vaatteissa, kerrostettuja asuja, pitsiä ja ilmavuutta sekä luonnonläheisyyttä ja seesteisyyttä. Maalaisromanttiseen tunnelmaan yhdistettiin tummia sävyjä luomaan kontrastia ja vastapainoa herkkyydelle. Kuvasarjan tunnelmasta haluttiin raukea ja pysähtynyt. Rekvisiittana haluttiin käyttää maalaishenkeen sopivia esineitä ja huonekaluja. Ulkokuvaus-

set haluttiin toteuttaa mahdollisimman luonnonläheisessä ympäristössä maalaisromanttisen hengen ja luonnollisuuden korostamiseksi.

Lopullinen suunnitelma muuttui hyvin rajusti alkuperäisistä ideoista. Päätös maalaisromanttisesta teemasta sai kuvasarjan elementit yhdistymään toisiinsa. Mallit sopivat kuvauksiin paremmin kuin ensimmäisen suunnitelman graafiseen ja jyrkkään tunnelmaan, stailauksen näkökulmasta kuvaukset inspiroivat enemmän ja ajatus lopputuloksesta tuntui tuoreemmalta ja raikkaammalta. Sekä opinnäytetyön tekijät että valokuvaaja kokivat uuden suunnitelman myös kokonaisuutena helpommin hallittavaksi ja lähestyttäväksi.

6.2 Kuvauspaikan miettiminen ja tiimin kokoaminen

Kuvauspaikan etsiminen

Kuvauspaikan valintaan vaikuttivat monet eri tekijät. Ympäristön piti olla maalaisromanttiseen teemaan sopiva sekä tietenkin kuvauksellinen. Alusta asti oli selvää, että kuvasarja kuvattaisiin lokaatiossa studion sijaan, sillä tekijöiden mielestä oli tärkeää, että kuvien tausta olisi tunnelmaan sopiva ja sitä korostava. Ilmeisten visuaalisten ominaisuuksien lisäksi oli lokaatiossa oltava sähköä sekä lämmin paikka meikkaukselle, stailaukselle ja kuvausvaatteiden säilyttämiselle. Koska kuvattavat vaatteet olivat melko kalliita, piti kuvausympäristön olla myös riittävän riskitön vaatteiden kannalta. Lokaatio ei saanut myöskään maksaa mitään. Koska paikalle oli asetettu monia vaatimuksia, oli oikeanlaisen tilan löytäminen vaikeaa.

Suunnitteluprosessin aikana otettiin yhteyttä eri maataloihin, kartanoihin sekä vuokrattaviin juhlapaikkoihin. Useimmat mahdolliset lokaatiot jouduttiin heti unohtamaan korkean vuokran takia. Tikkakosken lähellä sijaitseva Ränssin Kievari oli pitkään vahva vaihtoehto lokaatioksi. Muutama päivä ennen kuvauksia valokuvaaja Matinmäki kävi tutustumassa Ränssin Kievarin ympäristöön ja miettimässä tarkempia kuvauspaikkoja. Ympäristö oli kuitenkin yllättävän haastava toimiville kuvausjärjestelyille, joten viime hetkellä jouduttiin miettimään kuvauspaikan vaihtoa toimivamman ratkaisun löytämiseksi. Koska päätökset uudesta lokaatiosta oli tehtävä nopeasti, oli tartuttava tarjolla olevaan

ratkaisuun – Vaajakoskella sijaitseva mökki täytti kaikki kuvausten asettamat vaatimukset.

Uusi kuvauspaikka oli toisen opinnäytetyön tekijän isovanhemman lapsuudenkoti, joka sijaitsee rauhallisella paikalla järven rannalla. Päivää ennen kuvauksia tutustuttiin mahdollisiin kuvauspaikkoihin mökissä sekä sen ympäristössä. Jokaiseen kuvaan haluttiin löytää mahdollisimman mielenkiintoinen tausta, joten kaikki miellyttävät yksityiskohdat harkittiin potentiaalisina vaihtoehtoina. Jotta valokuvaaja Matinmäki pystyi etukäteen suunnittelemaan yksittäisten kuvien valaistukset valmiiksi, oli mietittävä tarkasti jokaisen kuvan paikka, mallin poseeraus, kuvattavat vaatteet sekä käytettävä rekvisiitta. Tarkoista suunnitelmista huolimatta tapahtui kuvauspäivän aikana valokuvaajan aloitteesta joitain muutoksia kuvauspaikoissa.

Lopulliset kuvauspaikat olivat suuri vuorenkilpirypäs, jonka keskelle malli asetui makaamaan, vanha omenapuu, pitsipäiväpeitoilla verhottu sänky, mökistä löytynyt vanha puinen pöytä, kahden koivun suojassa oleva mätäs sekä vehreä pihamaa. Kaikkiin kuviin haluttiin mielenkiintoinen tausta, joka yhdessä stailauksen kanssa vahvistaisi kuvausten teemaa. Joitakin mielenkiintoisia kuvauspaikkoja jouduttiin hylkäämään sen perusteella, ettei niiden valaiseminen olisi onnistunut kuvaajan toivomalla tavalla.

Jokainen kuvauspaikka mietittiin myös siihen tulevan asukokonaisuuden näkökulmasta. Oli mietittävä tarkasti millaisessa kuvauskohteessa kukin vaate olisi eniten edukseen ja millaisille kuvausolosuhteille vaatteet voitiin altistaa. Jo alussa päätettiin, mikä asu missäkin kuvauskohteessa kuvattaisiin. Tämä selkeytti kuvaajan visioita ja helpotti ajatustenvaihtoa muun muassa asennon ja kuvakulman ideoinnista stailaus mielessä pitäen.

Mallien ja meikkaajan etsiminen

Mallien valinta tehtiin jo ennen lopullisten kuvaussuunnitelmien varmistumista. Tämä johtui siitä, että Matinmäen mukaan Jyväskylän alueella ammattimaisia, tilanteeseen heittäytymiskykyisiä malleja on hyvin vähän, ja näiden mallien projektiin saaminen oli varmistettava hyvissä ajoin. Kuten haastatteluissa il-

meni, on laadukkaan muotikuvasarjan toteuttamisessa mallilla todella suuri merkitys. Kuvausten onnistuminen haluttiin varmistaa siltä osin, mistä syystä aiemmin mainittu tunnelman miettiminen mallit mielessä pitäen tuntui luontevalta ratkaisulta.

Mallit vaihtuivat pariin otteeseen prosessin aikana. ”Hullu sisko” -ideaa mietittäessä oli alustavasti varattu kaksi mallia kuvauksiin. Kuvausteeman muuttuessa toinen malleista jäi pois suunnitelmista, mutta punahiuksinen Sini Helimäki jäi edelleen käytettäväksi kuvausprojektiin. Aluksi ajatuksena oli toteuttaa maalaisromanttinen kuvasarja pelkästään Siniä kuvaten, mutta aikatauluongelmien takia oli etsittävä myös toinen malli. Sini ei päässyt ensimmäisen päivän kuvauksiin niin aikaisin kuin päivänvalon kannalta olisi ollut tarpeellista, joten toista mallia tarvittiin aamuauringon noustessa tapahtuneisiin kuvauksiin.

Toiseksi malliksi tullut Emma Luukkanen sopi hyvin kuvausteemaan vaaleutensa ja siroutensa ansioista. Molemmat mallit sopivat ulkonäkönsä puolesta myös keskenään samoihin kuvauksiin. Vaikka malleista ei otettukaan yhteiskuvaa, oli mallien olemuksiltaan sovittava samaan sarjaan kuvattaviksi. Näin varmistettiin kuvasarjan yhtenäisyys ja kuvien laadun tasaisuus.

Sekä Emma että Sini päätyivät mukaan opinnäytetyöhön valokuvaajan kautta. Matinmäki on kuvannut molempia malleja aiemmissa projekteissaan, joten hän tiesi mallien vahvuudet entuudestaan. Mallivalinnat tehtiin Matinmäen suositusten perusteella. Aiempi kuvauskokemus mallien kanssa helpotti suuresti myös kuvausten suunnittelua. Molempien mallien vahvuudet huomioitiin, ja kuvauskohde-, asento- sekä asuvalinnat tehtiin niiden pohjalta.

Meikki- ja hiustaiteilijaksi valittiin useissa pienemmissä muotikuvauksissa työskennellyt Eeva Kouvalainen. Kouvalainen on opiskellut vaatetusalaa Jyväskylän ammattikorkeakoulussa samalla vuosikurssilla yhdessä opinnäytetyön tekijöiden kanssa, ja todistanut luovuutensa ja lahjakkuutensa monella saralla. Näistä syistä yhteistyön uskottiin toimivan saumattomasti. Kouvalainen oli hyvä valinta kuvaustiimiin, sillä hänellä oli loistavia visioita kuvausten meikkien ja kampausten suhteen. Kuten Saukkola (2011) painottaa, on tärke-

ää kuunnella tiimin jäsenten näkemyksiä ja näin löytää parhaat ratkaisut toteutukseen.

6.3 Stailauksen suunnittelu

Kuvausten teeman selkeydyttyä siirryttiin stailauksen tarkempaan ja yksityiskohtaisempaan suunnitteluun. Stailauksen yleisilmeeksi oli teeman myötä muotoutunut utuisen herkkä, vaalea ja kerrostettu ilme. Vaatteissa haluttiin käyttää pastellisia sävyjä ja ilmavia materiaaleja yhdistettynä luonnonläheiseen värimaailmaan. Kontrastia haluttiin tuoda mustan ja tummempien sävyjen yhdistämisellä asuihin, ympäristöön ja rekvisiittaan. Yleistunnelma haluttiin kuitenkin pitää vaaleana ja herkkänä.

Opinnäytetyö oli tarkoitus toteuttaa mahdollisimman pienin kustannuksin, mistä syystä vaatteiden ja asusteiden hankkiminen kuvauksia varten tuntui aluksi melko hankalalta. Dilemuthin (2011) mukaan stailaajat lainaavat suurimman osan kuvausvaatteista PR-toimistojen kautta, mutta opinnäytetyössä ei tällaiseen ratkaisuun ollut mahdollisuutta. Tekijöiden vaatteita oli mahdollista käyttää ilman kustannuksia, mutta vaatteiden koko ei aina täsmännyt mallien mittoihin. Ongelman ratkaisi yhteistyö jyväskyläläisen vaateputiikki Minzin kanssa. Minzistä sai valita vaatteita kuvauslunaan ilman korvausta, edellyttäen että lainatut vaatteet säilyisivät myyntikelpoisina kuvausten ajan.

Yhteistyö Minzin kanssa teki kalliimpien merkkivaatteiden käyttämisen kuvauksissa mahdolliseksi, sillä yrityksen valikoimiin kuuluu useita kalliimpia tuotemerkkejä. Kalliimmissa tuotteissa on usein hyödynnetty parempia materiaaleja, jotka esiintyvät edukseen valokuvissa. Myös yksityiskohtiin ja istuvuuksiin on usein kiinnitetty enemmän huomiota kalliimmissa tuotteissa. Minzin merkivalikoimaan kuuluvat muun muassa Tiger of Sweden, Filippa K, Soaked in Luxury, Philosophy Blues Original sekä Ivana Helsinki (Minzi 2011). Kuten Dilemuth (2011) mainitsee, lisää useiden tuotemerkkien hyödyntäminen muotikuvan informaatioarvoa, joka taas lisää kuvan mielenkiintoa katsojan silmissä. Minzin laajalla tuotevalikoimalla tämä pystyttiin toteuttamaan.

Stailausten suunnittelu aloitettiin hyvissä ajoin ennen kuvauksia tutustumalla Minzin tuotetarjontaan useampaan otteeseen. Ensimmäisellä kerralla tutustuttiin valikoimaan yleisesti. Samalla mietittiin, millaiset tuotteet sopisivat parhaiten kuvausteemaan. Kuvausviikon alkupuolella käytiin tutustumassa tuotteisiin uudemman kerran, tällä kertaa miettien jo mahdollisia asuvaihtoehtoja. Asujen piti sopia hyvin yhteen sekä teeman kanssa että keskenään. Koska mallit eivät päässeet suunnitteluvaiheessa sovittamaan asuja, valittiin asukokonaisuuksia hieman tarvittua enemmän. Näin kuvattavaa riittäisi siitäkin huolimatta, ettei jokin asuista istuisi mallin ylle.

Lopullisiin asuvaihtoehtoihin päädyttyä otettiin jokaisesta asusta valokuva Minzissä. Nämä valokuvat toimivat suunnittelun apuna, kun asuihin mietittiin asusteita ja muita yksityiskohtia Minzin ulkopuolella. Valokuvia selailemalla sai myös nopeasti yleiskuvan siitä, sopivatko kaikki asut keskenään samaan kuvausarjaan. Tärkeää oli, että kokonaisuus vaikutti harmoniselta ja sopusuhtaiselta. Valokuvien pohjalta suunniteltiin myös ne asukokonaisuudet, jotka muodostettiin opinnäytetyön tekijöiden omista tuotteista. Näin viimeiseksikään muodostetut asukokonaisuudet eivät eronneet yhtenäisestä linjasta.

Valitut asuvaihtoehdot haettiin Minzistä kuvausviikonloppua edeltävänä torstai-iltana. Alkuvuikosta asukokonaisuuksiin suunniteltuja vaatteita oli kaikkia vielä jäljellä liikkeessä, joten vaatteiden valitseminen oli nopeaa ja helppoa. Suunnitteluvaiheessa asuista otetut valokuvat helpottivat suuresti tuotteiden keräämistä liikkeestä. Asukokonaisuuksia lainattiin yhteensä kymmenen, jotta jokaiseen kuvaan saatiin varmasti harkittu ja hyvin istuva asukokonaisuus. Ylimääräiset, varalla olevat asukokonaisuudet antoivat vapauden vielä muuttella lopullisia asuja kuvauspaikalla, jos viimehetken muutokset koettiin tarpeelliseksi. Lainattuihin kymmeneen asukokonaisuuteen sisältyi yhteensä noin kolmekymmentä tuotetta, joista jokainen kirjattiin ylös Minzissä. Näin liikkeessä varmistettiin, että kaikki tuotteet palautuivat takaisin kuvausten jälkeen.

Vaatteiden noutamisen jälkeen järjestettiin sovituksat yhdessä mallien kanssa. Sovitukset osoittautuivat erittäin tärkeäksi osaksi kuvauspäivään valmistautumista. Kun kaikki oli viimeistä asustetta myöten loppuun asti mietitty, ei kuva-

uspäivänä tarvinnut kuin pukea malli valmiiksi suunniteltuun asuun. Muutamaa asukokonaisuutta jouduttiin muokkaamaan sovitustilanteessa istuvuusongelmien takia. Varalla olevat vaatteet ja tekijöiden omista vaatekaapeista tuodut tuotteet tekivät tämän mahdolliseksi. Sovitusten jälkeen jokainen asukokonaisuus pakattiin huolellisesti pukupussiin. Näin jokainen asukokonaisuus oli valmiina yhdessä paikassa kuvauspäivää odottamassa sekä suojassa kuljetuksen aiheuttamilta riskitekijöiltä.

Meikki ja kampaussuunniteltiin asun pohjalta teemaan sopivaksi. Jos asu sisälsi paljon yksityiskohtia, sai meikin ja kampauksen jättää hyvin luonnolliseksi. Toisiin asukokonaisuuksiin sen sijaan kaivattiin vielä hieman lisäyksiskohtia meikistä ja kampauksesta. Yleisilmeenä koko kuvasarjassa pysyi kuitenkin pehmeä ja melko neutraali ehostus sekä luonnolliset hiukset. Kaiken kaikkiaan meikkien ja kampausten suunnittelu sujui luontevasti, ja kaikki olivat samoilla linjoilla siitä, millaista lopputulosta haettiin. Meikki- ja hiustaiteilijana toiminut Kouvalainen oli jatkuvasti ajan tasalla, ja toi stailaukseen paljon lisäarvoa omalla panoksellaan ja osaamisellaan.

7 KUVAUSTEN TOTEUTUS

7.1 Lokaation valmistelu

Ensimmäisenä kuvauspäivänä kuvauslokaatioon saavuttiin puoli neljän aikaan aamuyöllä. Varhainen ajankohta oli olennainen valaistuksen kannalta, sillä kirkkaassa päivänvalossa kuvaaminen ensimmäisessä kuvauspaikassa ei olisi onnistunut. Valokuvaaja Matinmäki aloitti heti ensimmäisen kuvauspaikan valmistelun yhdessä assistenttinsa Joonas Ruohtulan kanssa. Samanaikaisesti aloitettiin mallin meikkaus ja stailaus, jotta päivän ohjelma saatiin eteneämään mahdollisimman nopeaan tahtiin.

Ensimmäinen kuvauspaikka oli vuorenkilpirypäs, jonne malli asettui selinmakuulle. Matinmäki otti useita testikuvia, joiden perusteella hän teki säätöjä valaistukseen. Tärkeää oli, ettei malli jäänyt liiaksi pimentoon lehtien varjoihin ja että mallin iholle osuisi sopivan kirkas valaistus. Toisena kuvauspaikkana toimi pihamaalla seisonut vanha ja suuri omenapuu. Kuvassa malli nojasi vasten omenapuun runkoa, ja taustalle luotiin utuista tunnelmaa savukoneen sekä tuulikoneen avustuksella. Mallin ja aamukasteesta kostean puunrungon väliin asetettiin vaatteiden varjelemiseksi vanha pitsiliina, joka funktionaalisuutensa lisäksi sopi hyvin myös kuvausrekvisiitaksi.

Kolmatta kuvaa varten siirryttiin sisätiloihin, joissa kuvauspaikkana toimi vanhan kamarin sänky. Malli asettui sängylle pitsipeitteiden päälle selinmakuulle siten, että viereisen komeron oven taakse asetetun valon langettama juova osui hänen kasvoihinsa. Neljäs kuva, niin sanottu täytekuva, otettiin päivällä kauniissa auringonpaisteessa keskellä kaunista pihamaata. Matinmäen (2011) mukaan muotikuvasarjojen täyte kuvat ovat usein esimerkiksi kasvokuvia, joilla kuvasarjan sisälle luodaan dynamiikkaa ja vahvistetaan kerrottua tarinaa. Tästä syystä kuvat voivat olla pääkuviin verrattuna vähemmän informatiivisia.

Viides kuva otettiin toisena kuvauspäivänä, jolloin mallina toimi Sini. Kuvauspaikaksi oli valittu mökistä löytynyt vanha ja kaunis puupöytä, jota vasten malli asettui nojaamaan. Pöydän pinnan kaunis kuviointi toimi hyvin herkässä kuvasarjassa. Assistentin tehtävänä oli huolehtia siitä, ettei ikkunaan paistava auringon valo päässyt sisälle vaikuttamaan herkkään valaistukseen. Toisen kuvauspäivän viimeinen, ja kuvasarjan kuudes kuva otettiin jälleen pihalla, kahden suuren koivun välissä. Malli seiso koivujen välissä nojaten hieman etuviistoon, roikkuen käsillään molempien puiden rungoista. Tuulikoneen avulla kuvaan saatiin liikettä.

7.2 Kuvaustilanteen hallinta

Kuvaajalla oli aina ensimmäinen näkemys siitä millaista kuvaa hän lähti tavoittelemaan valaistuksen, asennon ja kuvakulman kannalta. Testikuvien perusteella tehtiin joitakin muutoksia esimerkiksi asentojen suhteen, sillä stailauk-

sen näkökulmasta oli tärkeää, että vaatteet pääsivät hyvin edukseen. Myös mallien ilmaisuun kiinnitettiin huomiota jo testikuvia otettaessa, ja haettiin kuvausten teemaan sopivaa ilmennystä. Testikuvat olivat tärkeässä roolissa yksittäisiä kuvia suunniteltaessa. Niistä huomasi nopeasti millainen asento tai ilme toimi ja millaiset ideat voitiin unohtaa toteutuskelvottomina.

Vaatteista huolehtiminen kuvaustilanteessa kuuluu stailaajan tehtäviin. Stailaajan on varmistettava lainassa olevien vaatteiden ja asusteiden puhtaana ja ehjänä säilyminen sekä se, että huolella suunniteltu stailaus pääsee kuvissa oikealla tavalla esille. Kuten haastatteluissa ilmeni, on stailaajilla yleensä työnsä puolesta vakuutus lainatuille tuotteille. Opinnäytetyötä varten sellaista ei kuitenkaan hankittu. Koska lainassa olleet kuvausvaatteet olivat melko arvokkaita, oli niistä huolehtiminen tästä syystä erittäin tärkeää. Vaatteiden varjelemiseksi joitakin kuvauspaikkoja jouduttiin alkuvaiheessa karsimaan. Vuorenkilpirypäs oli kuitenkin kaikkien tiimin jäsenten mielestä niin upea kuvauspaikka, että sitä varten päätettiin suunnitella asukokonaisuus opinnäytetyön tekijöiden omista vaatteista, jotka olisivat kuvausten jälkeen pestävissä.

Etukäteen suoritettujen sovitusten vuoksi oli kuvaustilanteisiin valmistautuminen stailauksen näkökulmasta nopeaa. Asukokonaisuudet olivat valmiiksi mietittynä pukupusseissa, kaikki osat yhteen kasattuna. Joitakin helposti rypistyviä vaatteita täytyi hieman silittää, mutta kuvaajan säätäessä valaistuksia ja ottaessa testikuvia, oli tähän hyvin aikaa. Pukeutumisessa oli mallia auttamassa useampi henkilö, jotta niin vaatteet kuin huolella laitetut meikit ja kampaukset pysyivät mahdollisimman hyvässä kunnossa.

Kuvaustilanteessa päävastuu tilanteen hallinnasta lankesi kuvaajan harteille. Kuten Laitanen (2011) mainitsee, on valokuvaajan helpoin ohjeistaa mallia kuvaustilanteessa, koska hän näkee mallin ilmeet ja eleet suoraan linssin läpi. Kuvaaja toimi yhdessä mallin kanssa, ohjeistaen häntä testikuvien pohjalta haettujen asentojen ja ilmeiden toteuttamisessa. Kuvaajan assistentti huolehti valaistuksesta sekä tarvittaessa tuulikoneen ja savukoneen käytöstä, meikki- ja hiustaiteilija piti huolta meikin sekä kampauksen kunnosta ja stailaajien tehtävänä oli huolehtia asujen edustavuudesta.

Yhden onnistuneen kuvan saamiseen kului jokaisessa kuvauspaikassa hyvin kauan. Välissä pidettiin pieni tauko, jolloin kuvia siirrettiin kamerasta tietokoneelle, ja tarkistettiin kuvien sopivuus teemaan ja muihin jo otettuihin kuviin. Välillä todettiin suunnan olevan oikea, kun taas toisinaan huomattiin, että haluttuun lopputulokseen pääseminen vaati hieman muutoksia. Yksi kuvista hylättiin kuvan ottamisen jälkeen kokonaan, koska huomattiin, ettei sitä saatu yhdistymään kuvausten teemaan. Kyseisessä kuvassa oli haettu uutta näkökulmaa valokuvaamalla malli epätasaisen lasioven läpi. Kuva oli visuaalisesti mielenkiintoinen ja jännittävä, mutta erottui liikaa muista kuvista erikoisen kuvaustapansa vuoksi. Muissa kuvissa tunnelma onnistuttiin pitämään yhtenäisenä.

7.3 Kuvasarjan kokoaminen

Kuvausten jälkeen on parhaat kuvat eroteltava huonommista otoksista. Lopulliseen kuvasarjaan päätyvien kuvien valintaan kannattaa käyttää aikaa ja huolellisuutta, sillä epätasaisuus kuvien laadussa erottuu selkeästi ja huonontaa yleisilmettä. Kuvia selaillessa pitää huomioida vaatteiden istuvuus, ilmeet, eleet ja kokonaisvaltainen kehonkieli sekä valaistuksen onnistuminen. Mallin asennon muutokset saattavat vaikuttaa radikaalisti valaistuksen toimivuuteen ja imartelevuuteen. Muotikuvissa on luonnollisesti kiinnitettävä huomiota myös vaatteiden rooliin kuvassa. Mallin on kannettava vaatteet tyylillä, ilman että asennot peittävät liikaa vaatteiden yksityiskohtia tai istuvuutta. (Siegel 2008, 116–117.)

Suuresta määrästä otoksia on vaikea yhdellä kerralla valita kuvasarjaan päätyvät parhaat kuvat. Tästä syystä kuvien valinta kannattaa toteuttaa vaiheittain karsimalla jokaisella katselukerralla lisää kuvia pois vaihtoehtoista. Mitä useammin kuvia katsoo, sitä ilmeisemmin parhaat kuvat nousevat esille. Tässä vaiheessa on hyvä myös huomioida kuvasarjaan haluttu tarina sekä luonteva jatkuvuus. Kuvasarjan yleisilme voi muuttua suuresti kuvien järjestystä muuttamalla. Kuvien kiinnostava ja dynaaminen eteneminen tuokin lisäarvoa koko kuvasarjalle. (Mts. 117.)

Lopullisten kuvien valinta suuresta joukosta tuntui aluksi haastavalta, joten tehtävää lähdettiin suorittamaan Siegelin (2008) neuvojen mukaan vaiheittain opinnäytetyön tekijöiden ja valokuvaajan kesken. Aluksi valittiin otoksia, jotka miellyttivät ainakin yhtä kuvaustiimin jäsentä. Tästä joukosta karsittiin jälleen otoksia, tällä kertaa niin, että kuvan hyväksyi useampi henkilö. Samalla tarkasteltiin, kuinka hyvin kuvat toimivat keskenään sarjana. Karsintaa jatkettiin, kunnes jokaista kuvauspaikkaa kohden oli jäljellä maksimissaan 3-5 kuvaa, joista jokaisen olisi voinut kuvitella osaksi muotikuvasarjaa. Huomiota kiinnitettiin myös siihen, että mukana oli sekä lähi- että kokokuvia. Näistä viimeiseen karsintavaiheeseen päätyneistä kuvista sai kuvaaja valita lopulliset kuvat, joista valmis kuvasarja muodostuisi.

Vaikka valintavaiheen alussa hyväksi havaittuja kuvia oli useita, huomasi jokaisen katselukerran jälkeen tietyissä kuvissa häiritseviä virheitä. Esimerkiksi epäimartelevat ilmeet, asujen huono istuvuus tai mallin epäedustava poseeraus nousivat esille katselukertojen lisääntyessä. Lopulta muutaman parhaimman kuvan valinta oli melko helppoa ja yksimielistä. Parhaat kuvat erottuivat huonommista yllättävän selkeästi.

7.4 Easy like Sunday Morning -kuvasarja

Opinnäytetyön muotikuvasarjalle haluttiin nimi, joka kuvastaisi valittua teemaa ja tunnelmaa. Työ sai nimekseen ”Easy like Sunday Morning” vanhan kappaleen mukaan. Niin kappale kuin nimikin kuvastavat tekijöiden mielestä hyvin kuvasarjan tunnelmaa: raukeaa ja pysähtynyttä hetkeä.

Valokuvaaja Matinmäki teki lopullisen valinnan karsituista kuvista ja käsitteli ne vastaamaan omaa näkemystään. Kuvat järjestettiin sarjaksi siten, että ne yhdessä muodostivat dynaamisen ja mielenkiintoisen kokonaisuuden. Kuvasarjan (ks. liite 4.) lopullinen järjestys ei vastannut kuvien kuvaamisjärjestystä. Opinnäytetyön raporttiin kuvat 1 ja 6 on aseteltu pystykuviksi, jotta kuvien koko dokumentissa saataisiin maksimoitua. Kuvat ovat kuitenkin tarkoitettu vaakakuviksi.

Ensimmäinen kuva (ks. sivu 67)

Kuvassa suuressa osassa oleva vuorenkilpipensas oli ensimmäinen kuvauspaikka, joka päätettiin sisällyttää kuvasarjaan. Vuorenkilpipensaan intensiivisen sävyiset lehdet soveltuivat hyvin kuvasarjan sävy maailmaan ja tunnelmaan. Valokuvaajan ideasta malli asetettiin selälleen makaamaan pensaikkoon ja kuvakulma suunnattiin lähes suoraan ylhäältä alaspäin.

Kontekstistaan irrallisena kuva voidaan tulkita melko eroottiseksi mallin asennon ja asuvalinnan vuoksi. Kuvasarjan yhteydessä ei eroottinen asento ole kuitenkaan liian provosoiva. Asuun valittiin kuvauspaikan vuoksi omia vaatekappaleita Minzin lainavaatteiden sijaan. Kuvasarjan teeman mukaan valittiin tähänkin asuun useita kerroksia ja pitsiä. Meikki ja hiukset pidettiin hyvin luonnollisena ja pehmeänä. Vuorenkilpipensaan kiiltävät lehdet mallin pehmeän, vaalean ihon ympäröimänä tuovat kuvaan haluttua kontrastia.

Kuvan valaiseminen oli haastavaa, koska pensaan lehdet loivat kuvaan väistämättä runsaasti varjoja. Malli piti asetella syntyneitä varjoja väistellen ja toisaalta niitä hyödyntäen. Jatkuvasti täytyi varmistaa, etteivät kasvot olleet liian suuren varjon peitossa, mutta samalla haluttiin hyödyntää pimeyden tuomaa dramaattisuutta. Mallin jalat katoavatkin lähes täysin varjoihin.

Malli suoriutui kuvaustehtävästä erinomaisesti, vaikka kuvausolosuhteet olivat hieman epämiellyttävät. Malli pidettiin kuvaustaukojen aikana lämpimänä pakulla toppatakilla ja hänen alleen aseteltiin jätösäkkejä pitämään kosteutta poissa iholta. Mallin kasvoilta ei huomaa lainkaan kuvausolosuhteiden haasteellisuutta. Kuvasarjaan valitussa otoksessa mallin kasvot eivät kuitenkaan ole yhtä imartelevat kuin monessa muussa kuvaustilanteessa otetussa kuvassa, mutta vartalon asento ja kokonaisuus oli kaikista toimivin.

Toinen kuva (ks. sivu 68)

Kuvauspaikka suunniteltiin mökistä löytyneen vanhan puupöydän ympärille. Pöydän mielenkiintoinen muoto ja kaunis pinta sopivat hyvin kuvasarjan maalaistunnelmaan. Pöydän pinnalle aseteltiin valkoinen pitsiliina, joka korostaa kuvan maalaishenkisyyttä entisestään. Kuvaan haluttiin tuoda jännitettä eri-

koisella kuvakulmalla, joka vangitsee katsojan huomion. Kuvakulma luo mielikuvan vinksahaneesta ja hieman kierosta asennosta, ikään kuin malli seisoi epämuhavassa ja luonnottomassa asennossa.

Asuksi valittiin kirjava mekko, joka sävyiltään sopi hyvin mallin vaaleaan ihoon ja punaisiin hiuksiin. Mekon päälle puettiin vaalean ruskea neuleliivi, joka siddottiin kiinni punaruskealla punosvyöllä. Liivillä asuun haluttiin tuoda kerroksellisuutta ja runsautta. Mekko ja liivi laskeutuvat kauniisti vyötäröltä alaspäin. Mallin hiukset letitettiin löysästi ja koristeiksi kiinnitettiin ruskeansävyisiä sulkia. Meikki pidettiin neutraalina ja vaaleana, jotta turhaa kontrastia herkän asun ja meikin välille ei syntyisi.

Jälkikäsittelevaiheessa lisätyllä heilahtaneisuudella kuvaan tuotiin unenomaisuutta ja raukeaa tunnelmaa. Koska mallin asento on luonnottoman oloinen, unenomaisuus vielä lisää kuvan kummallista tunnelmaa. Kuvaustilanteessa olisi pitänyt poistaa valkoinen tyyny, joka oli mallin selän alla tukemassa asentoa. Tyynyn kulma näkyy mallin toisen kyljen kohdalla epämartelevasti. Lisäksi jälkikäsittelevaiheessa mallin kasvojen ihoa olisi voitu hieman tasoittaa.

Kolmas kuva (ks. sivu 69)

Kuvaan haluttiin ikuistaa päiväunimainen tilanne, jossa pääosassa olisivat lämmin ja pehmeä tunnelma sekä raukea olo. Kuvaan tuotiin kontrastia erilaisilla kuoseilla ja materiaaleilla. Sängyn ruudulliselle päiväpeitteelle aseteltiin virkattu peite ja mallin asuun valittiin useita kerroksia. Kokonaisuus pysyy kuitenkin rauhallisena yhtenäisen värimaailman avulla. Kuvaan haluttiin kotoisaa tunnelmaa, jota luotiin rekvisiitalla ja pehmeällä valaistuksella. Mallin ylle lankeava valokeila saatiin aikaiseksi asettamalla valonheitin sängyn vieressä olevan oven taakse. Ovea raottamalla voitiin säädellä valokeilan leveyttä.

Mallin ylle puettiin pitkä mekko, jonka päälle aseteltiin kaksi eri sävyistä paitaa. Vaatteet aseteltiin mahdollisimman kerrostuneesti ja vapaasti laskeutuviksi. Mallin hiukset kiharrettiin ja otsalle letitettiin kapea letti. Hiuksiin kiinnitettiin sulkia koristeiksi. Mallille meikattiin sumuiset ja utuiset silmät sulkien vä-

risävyihin sopiviksi. Mallin asennosta haluttiin mahdollisimman vaivaton ja rento.

Kuva oli suunniteltu kokovartalokuvaksi, koska pitkän mallinen mekko olisi päässyt parhaiten esille laajemmassa kuvakulmassa. Nyt kuvasta rajautuu pois suurin osa asusta. Valokuvaaja halusi kuitenkin hyödyntää oven takaa lankeavan valokeilan mahdollisimman hyvin, joten kokovartalokuvasta jouduttiin luopumaan. Ripsiin kiinnitetyt vaaleat sulat poistettiin mallin meikistä kuvaustilanteen loppuvaiheessa. Kuvasarjaan päätyneessä kuvassa sulat kuitenkin vielä olivat silmäkulmissa.

Neljäs kuva (ks. sivu 70)

Kyseinen kuva otettiin ylimääräisenä ilman tarkkoja suunnitelmia lopputuloksesta. Kuvassa oleva asukokonaisuus oli etukäteen mietitty, mutta tarkkaa kuvauskohtaa asulle ei ollut valittu. Kuvaan haluttiin unenomaista, raukeaa ja pysähtynyttä tunnelmaa, joka ilmenee mallin rennossa ilmeessä ja heilahtaneessa kuvaustyyliässä. Kuvan heilahtaneisuus saa aikaan erikoisen ja pehmeän efektin mekon pliseerausten kanssa.

Mallin yllä kuvassa on vaalean ruskea, pliseerattu eli laskostettu silkkimekko, jonka pääntiellä on letitetty yksityiskohta. Tästä syystä myös hiukset letitettiin sekä koristeltiin fasaanin sulilla. Meikkiin lisättiin enemmän väriä ja tummuutta kuin muissa kuvasarjan kuvissa. Asu pidettiin muuten yksinkertaisena, koska mekko itsessään oli hyvin kaunis. Kuvan sävymaailma on hieman harmaampi kuin muissa kuvissa, mutta se sopii silti kokonaisuuteen.

Viides kuva (ks. sivu 71)

Kuvassa malli nojaa kahteen koivunrunkoon katse suuntautuneena määrittämättömään pisteeseen edessäpäin. Kuvauspaikka valittiin ilmeikkäiden koivunrunkojen takia. Asu sopi parhaiten luonnonläheiseen ympäristöön kuviointinsa ja värityksensä takia, minkä vuoksi malli asetettiin tarkoituksellisesti keskelle luontoa. Mekon abstrakti kuviointi ikään kuin toistuu ympäröivässä luonnossa. Lehtien ja kasvuston vihreys ja taivaan tumman sininen sävy korostavat mallin punaisia, auki olevia hiuksia. Kuvan etualalla sumeana näkyvien punertavien lehtien väri toistuu mallin yllä olevassa silkkimekossa.

Kuvan asuksi valittiin pitkä silkkimekko, jonka kuvioinnissa oli värikästä vesi-värimäistä maalausta. Juhlavaan mekkoon haluttiin yhdistää arkisempia elementtejä, jotta kokonaisuus pysyisi maisemaan ja teemaan sopivana. Asuun lisättiin vihreä olkihattu, joka toi kuvaan kontrastia mallin punaisten hiusten kanssa. Arvokas ja ylellinen silkkimekko haluttiin yhdistää rehelliseen ja rön-syilevään luontoon, karheapintaisiin koivuihin ja rehevään varvikkoon. Alaviistosta kuvattuna luonto pääsee kuvassa parhaiten oikeuksiinsa, aina vehreästä mättäästä taivaisiin kurottaviin oksiin saakka. Tuulikoneella kuvaan haluttiin tuoda hieman eloa ja liikettä, joka näkyy tuulessa heiluvina hiuksina ja elävä-pintaisena kankaana.

Kuvaan haluttiin kokovartalorajaus mekon helmassa olevien kauniiden kuvioi-den takia. Hinnaltaan kallista, lainassa olevaa mekkoa ei uskallettu pukea ma-kaavan mallin ylle. Kuvaushetkellä yksi henkilö piti jatkuvasti huolen siitä, että mekolle ei käynyt mitään terävien oksien ja kostean maaston keskellä. Kuva yritettiin ottaa mahdollisimman nopeassa aikataulussa, koska aurinko oli las-kemassa ja kuvausolosuhteet siitä johtuen hankaloitumassa. Lisäksi mallin hyvinvoinnin kannalta kuva oli otettava nopeasti, sillä ilta oli viileä ja tuulikone puhalsi jatkuvasti kylmää ilmaa mallia päin.

Kuvan valaistus on onnistunut ja sävy maailma sopiva muuhun kuvasarjaan verrattuna. Malli olisi voitu kuvata hieman lähempää, jotta asun yksityiskohdat olisivat tulleet paremmin esille, kuitenkin säilyttäen kokovartalorajauksen. Ku-vaustilanteessa tätä vaihtoehtoa ehdotettiin kuvaajalle, mutta valaistusongel-mien takia kuva tuli ottaa hieman kauempaa. Toisaalta laajempi kuvakulma tuo kuvasarjaan kaivattua vaihtelua ja dynamiikkaa.

Kuudes kuva (ks. sivu 72)

Kuvassa malli nojaa vanhaan omenapuuhun. Asetelmasta haluttiin sa-dunomainen ja pysähtynyt, ikään kuin kuva olisi hetki unesta. Värimaailma haluttiin pitää vaaleana ja herkkänä, johon toi kontrastia omenapuun tumma runko ja oksat. Omenapuun rungolle aseteltiin valkoinen pitsi. Pitsi toi kuvaan lisää herkkyyttä suojaten samalla mallin vaatteita kostealta puulta.

Stailaukseen haluttiin herkkyyttä ja haurautta. Romanttiseen korkeavyötäröiseen hameeseen yhdistettiin vaalea sifonkipaita, jonka päälle kerroksellisuutta tuomaan lisättiin vielä pitsiliivi. Keijukaismaisuutta korostettiin hiuksiin punoituilla pienillä leteillä ja muuten vapaasti laskeutuvilla pehmeillä laineilla. Pehmeä asukokonaisuus luo jännitettä vanhan omenapuun vieressä. Savu- ja tuulikoneiden avulla kuvaan haluttiin usvaista kevätaamun tunnetta. Usvan keskeltä pilkottavat puun oksat tuovat kolmiulotteisuutta, ja luovat katsojalle illuusion isommasta metsästä.

Omenapuun vieressä kuvatuista otoksista moni olisi sopinut osaksi kuvasarjaa. Tästä syystä kuvasarjaan valittiin kaksi kuvaa. Toinen kuvista ilmentää hyvin kuvasarjan tunnelmaa, ja toisessa stailaus pääsee paremmin oikeuksiinsa. Kuvaushetkellä aurinko paistoi kuvauksen kannalta otollisesta kulmasta, joten valaistuksen kanssa ei ollut ongelmia. Malli osasi hyvin ilmentää haluttua tunnelmaa, eikä häntä tarvinnut juurikaan ohjeistaa.

Kuva oli suunniteltu kokokuvaksi ja hieman laajemmaksi kuvakulmaltaan. Malli ja omenapuu olisivat olleet kuvan keskipisteenä, mutta kuvaan olisi rajattu myös hieman omenapuun ympäristöä. Näin kuva olisi tuonut sarjaan enemmän tunnelmaa ja jännitettä. Valaistusongelmien vuoksi laajemmasta kuvakulmasta luovuttiin, ja päädyttiin puolikuvaan.

8 POHDINTA

8.1 Tutkimuksen toteutus

Aiheen valinta

Opinnäytetyön aiheen valinnassa onnistuttiin yhdistämään tekijöiden mielenkiinnon kohteet ja ammatillinen osaaminen. Aiheen parissa työskentely tuntui mielekkäältä alusta loppuun. Kumpikaan tekijöistä ei ollut niinkään kiinnostu-

nut tieteellisen tutkimuksen tekemisestä, vaan molempien kiinnostus oli vahvasti toiminnallisessa työssä. Molempia tekijöitä ovat opintojen alusta saakka kiinnostaneet erityisesti muoti, muotilehdet sekä muotikuvakulttuuri, mistä syystä aihe tuntui helpolta ja luontevalta valinnalta.

Molemmille opinnäytetyön parissa työskennelleille oli tärkeää, että opinnäytetyöstä jäisi todisteeksi muutakin kuin kirjoitettua tekstiä ja uutta tietoa. Konkreettinen tuotos, joka tässä tapauksessa oli sarja muotikuvia, tuntui molempien mielestä hyvältä keinolta saada oma osaaminen säilyvään, katsojaa kiinnostavaan ja tiiviiseen muotoon. Sanonta ”kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa” sopii hyvin kuvaamaan opinnäytetyön ydinajatusta.

Tekijöiden kannalta sopivampaa aihetta opinnäytetyölle olisi ollut vaikea keksiä. Opinnäytetyöprosessi toi mukanaan paljon varmuutta vastaavanlaisissa tehtävissä toimimiseen ja loistavaa näyttöä tulevaisuutta ajatellen. Muotikuvasarjaan päätyneet valokuvat pitävät sisällään suuren työn ja panostuksen, jotka toivottavasti välittyvät katsojallekin. Tulevaisuudessa muotikuvasarja toimii parhaimmillaan todisteena opinnäytetyön tekijöiden yleisestä tietämyksestä muotikuvista, stailauksesta sekä taidosta järjestää suuritoiset muotikuvaukset. Kaiken kaikkiaan opinnäytetyö antoi tekijöilleen juuri sitä mitä työltä kaivattiin – haasteita, onnistumisia, verkostoitumista sekä paljon uutta tietoa ja taitoa hyvin kiinnostavasta aiheesta.

Tutkimusmenetelmän valinta

Toiminnallisen osuuden ollessa suuri osa opinnäytetyötä, tuntui toimintatutkimus metodina aiheeseen sopivalta ja osoittautui soveltuvaksi myös käytännössä. Laajan tiedon tutkiminen opasti opinnäytetyötä oikeaan suuntaan toimintatutkimuksen näkökulmasta, eikä tästä syystä suurempia ongelmia ilmennyt. Toimintatutkimuksen periaatteita noudattaen työskentely oli sujuvaa sekä mielekästä ja johdatti hyvään lopputulokseen.

Kuten Kananen (2009) mainitsee, on tarkka ongelman määrittäminen tutkimuksen kannalta tärkeää. Tämän perusteella valitaan tiedonkeruumenetelmät ja tietolähteet, joiden avulla ongelman ratkaisu on mahdollista. Tutkimuksen

teoreettinen fokus oli stailauksessa, johon paneuduttiin useiden asiantuntija-haastatteluiden avulla. Haastattelumenetelmä koettiin tehokkaimmaksi tiedonkeruumenetelmäksi opinnäytetyötä ajatellen. Haastatteluilla pyrittiin saamaan vastaus työn alkaessa asetettuun tutkimuskysymykseen.

Opinnäytetyössä perehdyttiin toimintatutkimuksen ja haastattelun teoriaan. Näiden aihealueiden käsitteleminen ja tunteminen auttoivat ratkaisevasti työn etenemisessä, suunnittelemisessa ja koossa pitämisessä. Toimintatutkimuksen teoria toimi selkeänä oppaana työn edetessä ja haastattelun teoria edesauttoi oikeaoppisen haastattelutilanteen järjestämisessä sekä haastatteleamalla saadun materiaalin analysoinnissa ja hyödyntämisessä.

Tietoperusta

Opinnäytetyössä tutkitut aihepiirit valittiin käytännön tarpeen ja kokonaisuuden hahmottamisen kannalta. Kaikki aiheet, jotka auttoivat toiminnallisen työn toteuttamisessa tai aiheen sisäistämisessä haluttiin sisällyttää opinnäytetyöhön. Tästä syystä opinnäytetyössä tutkittiin muotikuvien ja muotilehtien historiaa, visuaalista lukutaitoa ja semiotiikkaa sekä stailausta ja muotikuvausten järjestämistä.

Muotikuvien ja muotilehtien historian ymmärtäminen koettiin tarpeelliseksi mahdollisimman ammattimaisen muotikuvasarjan toteuttamisen kannalta. Koska muotikuvasarja haluttiin toteuttaa muotilehdissä julkaistavien muotieditoriaalien kaltaisesti, oli tunnettava muotilehtien historia. Visuaalinen lukutaito ja semiotiikka ovat erottamaton osa valokuvausta, joten aiheen käsitteleminen tuntui luontevalta jatkumolta. Aiheen ymmärtäminen ja sisäistäminen oli prosessin kannalta tärkeää, sillä kuten Dillemuth (2011) toteaa, tapahtuu semiotiikan miettiminen automaationa kuvauksia suunniteltaessa. Vaikka kuvanlukutaito ja semiotiikka eivät työn prosessissa näy, oli niiden tutkiminen kokonaisuuden kannalta merkittävässä osassa.

Koska kaikista opinnäytetyön aiheista ei löytynyt kovin laajaa lähdeaineistoa, jäi teoriaosuuteen hyödynnetty aineisto, ja näin ollen myös lähdekirjallisuuteen pohjautuva tietoperusta melko suppeaksi. Koska työn toteuttamisen kannalta

ei niinkään ollut tarpeellista laajentaa tietoperustaa, pidettiin se mahdollisimman tiiviinä katsauksena ja johdatuksena työn toiminnalliseen osuuteen. Vaikka stailausta käsittelevä teoriaosuus oli ainoa, jota prosessissa tietoisesti hyödynnettiin, oli jokainen opinnäytetyössä käsitelty aihepiiri kuitenkin tärkeä kokonaisuuden hahmottamisen kannalta.

8.2 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi

Tutkimuksessa pyrittiin kriittisyyteen lähteiden ja tiedonkeruumenetelmän valinnassa sekä uuden tiedon arvioinnissa. Opinnäytetyön aihe osoittautui haastavaksi erityisesti lähdeaineiston osalta. Työssä käsitellyistä aiheista löytyi melko vähän lähteitä, minkä vuoksi lähteiden vertailu ja tiedon luotettavuuden kriittinen arviointi oli ajoittain hankalaa. Välillä jouduttiin turvautumaan vain yhteen lähteeseen, mikä luonnollisesti heikentää työn tietoperustan luotettavuutta.

Varsinaiseen tutkimuskysymykseen etsittiin vastausta asiantuntijahaastatteluiden avulla. Tästä syystä oli haastateltavien valinnassa oltava kriittinen. Oli tärkeää valita aiheesta eniten tietävät alansa ammattilaiset, jotta haastattelemalla kerätty tieto olisi omakohtaisista kokemuksista syntynyttä ja luotettavaa. Haastateltavien valinnassa perehdyttiin Suomen muotialan johtaviin henkilöihin sekä heidän meriitteihinsä. Haastateltaviksi soveltuville henkilöille lähetettiin henkilökohtainen pyyntö osallistua opinnäytetyötä varten järjestettävään haastatteluun.

Haastateltavien ollessa Suomen muotialan ammattilaisia, voi haastattelemalla kerättyä tietoa pitää varsin luotettavana. Opinnäytetyön kannalta oli merkittävää, että neljä tunnettua ja pitkään alalla työskennellyttä muotiosaaajaa olivat valmiita jakamaan tietonsa haastattelun merkeissä. Vaikka tietoa voidaan pitää luotettavana, ei sitä kuitenkaan voida liiaksi yleistää. Usein haastateltavien vastaukset olivat hyvin yksimielisiä, mikä antaa syyn uskoa tiedon luotettavuuteen. Kaikesta huolimatta oli otos kuitenkin pieni, mistä syystä kerättyä tietoa ei voida pitää yleisenä totuutena.

8.3 Tulokset

Haastatteluaineisto

Haastatteluilla pyrittiin selvittämään vastaus tutkimuskysymykseen: ”Mitä tulee huomioida muotikuvasarjaa stailatessa ja toteuttaessa?” Opinnäytetyön tekijät olivat erittäin innostuneita haastattelumahdollisuuksista, ja kyselivät aiheesta hyvin laajasti. Vaikka opinnäytetyön tietoperustaan ei päätynyt kuin konkreettiseen kuvausstailaukseen ja muotikuvausten järjestämiseen liittyvä materiaali, oli laajempi haastattelu silti aiheen hahmottamisen kannalta olennaista ja avartavaa.

Haastattelumateriaalista koostettu tietoperusta on selkeä katsaus Suomessa toimivien, muotikuvauksien kanssa työskentelevien stailaajien ammatista. Haastatteluissa nousi esiin hyvin yksityiskohtaista tietoa muotikuvausten järjestämisestä ja stailaajien työskentelymenetelmistä. Opinnäytetyöhön koottu tietoperusta voi tulevaisuudessa avartaa stailaajan ammattia heille, jotka myös kokevat aiheesta löytyvän kirjoitetun tiedon rajalliseksi.

Haastattelujen avulla saatiin kattava näkemys siitä, millaisia asioita stailaajan tulee työssään huomioida. Haastateltavat painottivat muun muassa hyvän kuvaustiimin tärkeyttä. Vaikka ideat kuvauksiin lähtevät stailaajalta, tuovat kaikki tiimin jäsenet prosessiin tärkeitä näkemyksiä oman ammattitaitonsa myötä. Erityisesti valokuvaajan ja mallin merkitystä korostettiin. Molemmat on aina valittava työstettävän aiheen mukaan siten, että he taidoillaan ja tyyllillään auttavat mahdollisimman hyvään lopputulokseen pääsemisessä. Kaikkien tiimin jäsenten ollessa ammattitaitoisia omassa työssään, ei heitä jatkuvasti tarvitse opastaa oikeaan suuntaan. Parhaassa tapauksessa kuvausten alussa sovi-taan yhteinen suunta ja tavoite, jonka jälkeen kaikki tiimin jäsenet osaavat toimia tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

Myös huolellisen suunnittelun tärkeyttä korostettiin jokaisen haastateltavan vastauksissa. Suunnitteluvaiheessa on tärkeää huomioida kaikki pienimmätkin kuvaustilanteeseen vaikuttavat tekijät, ja osata varautua myös yllättävämpiin tekijöihin. Kuvaustilanteessa on tärkeää olla jatkuvasti tarkkana ja huolehtia,

että lopputulos on paras mahdollinen. Isojen korjausten tekemistä jälkikäsitteilyvaiheessa pidettiin tarpeettomana, sillä kaiken uskottiin olevan mahdollista tehdä huolellisesti jo kuvaustilanteessa.

Haastatteluissa nousi esiin muotikuvien vahva vaikutus katsojan mielikuvien heräämiseen. Kuvan visuaalisilla ärsykkeillä voidaan joko tahallisesti tai tahattomasti synnyttää erilaisia mielikuvia. Koska valokuva viestii sanattomasti, on tulkinnan muodostuminen täysin katsojan kokemuksesta syntyvää. Tarkasti mietityillä yksityiskohdilla ja ristiriitaisten viestien välttämällä edesautetaan oikeanlaisten ja haluttujen mielikuvien syntymistä.

Haastateltavat mainitsivat, että muotikuvat ovat sitä mielenkiintoisempia, mitä enemmän informaatioarvoa niihin on sisällytetty. Huolellisesti ja tarkasti kootut asut, viimeistellyt yksityiskohdat ja toimiva kokonaisuus tekevät kuvasta mielenkiintoisemman ja houkuttelevamman katsojan silmissä. Tästä syystä stailaajat pyrkivät valitsemaan muotikuviin mahdollisimman laaja-alaisesti eri tuotemerkkejä ja kiinnostavia yksityiskohtia. Myös eri hintaryhmiin kuuluvien tuotteiden yhdistelyyn suhtauduttiin positiivisesti. Tärkeänä pidettiin, että muotikuvissa esiintyvät tuotteet ovat tavallisen kuluttajan saatavilla.

Haastatteluaineiston hyödyntäminen opinnäytetyössä

Haastatteluista saatu materiaali auttoi muotikuvausten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Haastattelumateriaali tarjosi muotikuvausten järjestämiselle selkeitä ohjenuoria, joihin pystyi tarvittaessa palaamaan ongelmatilanteissa. Koska kuvausprosessi oli tekijöiden ensimmäinen suurempi muotikuvaus, huomattiin työskentelyssä monia kehityskohteita, joihin ei huolellisesta suunnittelusta ja haastattelumateriaalista huolimatta osattu ennalta varautua.

Haastateltavat painottivat toimivan tiimin tärkeyttä, minkä vuoksi oikeanlaisen tiimin kasaamiseen kiinnitettiin paljon huomiota. Yhdessä valokuvaaja Martinmäen kanssa pohdittiin kuvaustiimiin sopivia malleja, keskittyen heidän vahvuuksiinsa ja heikkouksiinsa. Mallien oli sovittava teemaan sekä ulkonäkönsä että eläytymisensä puolesta. Valokuvaajana Martinmäellä oli opinnäytetyön tekijöitä enemmän näkemystä mallien valinnassa, joten hänen ammattitai-

toonsa luotettiin päätöksen teossa. Sen sijaan meikki- ja hiustaiteilijan valinnassa oli opinnäytetyön tekijöillä enemmän näkemystä ja näin ollen päätösvalta.

Kuten haastatteluissa nousi esiin, on kuvauslokaation valinnan pohjana käytettävä työn etenemisen kannalta tärkeitä kriteereitä. Kuvauslokaation on oltava paitsi ulkoisilta ominaisuuksiltaan edustava, myös toiminnallisesti muotikuvausten kannalta riittävä. Nämä kriteerit olivat pohjana opinnäytetyön muotikuvausten lokaation etsinnässä. Kun ensimmäinen ulkoisilta ominaisuuksiltaan hyvä paikka osoittautui toiminnallisilta ominaisuuksiltaan, eli sähkön, lämmön ja suojan kannalta riittämättömäksi, jouduttiin lokaation etsiminen aloittamaan alusta. Lopulta löytyi lokaatio, joka täytti kaikki haastatteluissakin esiin nousseet kriteerit.

Kuvausasujen valinnassa otettiin huomioon haastatteluissa ilmenneet seikat. Asuihin pyrittiin yhdistelemään laajasti useita tuotemerkkejä eri hintaryhmät huomioiden. Näin haluttiin saada aikaan mielenkiintoinen stailaus. Minzin tuotevalikoima teki monipuolisten asukokonaisuuksien valitsemisesta mahdollista. Myös haastatteluissa esiin nousseet tuotteiden kohentamiseen suunnatut neuvot otettiin käyttöön kuvauspäivänä. Vaatteita pienennettiin nuppineuloilla tarpeen vaatiessa ja asujen edustavuus kameran edessä varmistettiin.

Kuvasarja

Lopullisesta muotikuvasarjasta muotoutui lähes sellainen kuin tekijät olivat suunnitelleet. Kuvasarja ilmentää hyvin teemaa, jonka ympärille stailaus rakennettiin. Kaikki Salon (2005) määrittelemät muotikuvan elementit – malli, vaate, poseeraus ja rekvisiitta – toimivat kuvissa hyvin yhdessä, muodostaen halutunlaisen yhtenevän kokonaisuuden.

Tekijät olivat tyytyväisiä muotikuvasarjaan kokonaisuudessaan. Erityisen tyytyväisiä oltiin stailaukseen, mistä syystä oli harmittavaa, ettei se kaikissa kuvissa päässyt aivan niin suureen osaan kuin olisi toivottu. Monista kuvista muodostui kuvausten edetessä esimerkiksi valaistushankaluuksien vuoksi puolikuvia, vaikka suunnitelmissa oli ollut kokokuvia. Tällaisten odottamatto-

mien hankaluuksien vuoksi kuvasarjan kokokuvien määrä jäi huomattavasti pienemmäksi kuin tekijät olivat suunnitelleet.

Lopullisessa kuvasarjassa melkein kaikki kuvat ovat rajaukseltaan tiiviitä ja näin ollen hieman yksitoikkoisia. Monipuolisuutta olisi tuonut alkuperäisissä suunnitelmissa pitäytyminen, niin, että sarjaan olisi mahtunut sekä koko- että puolikuvia ja joitakin kauempaa otettuja otoksia. Myös kuvien määrä jäi aikataulun vuoksi pienemmäksi kuin oli suunniteltu. Kuvasarjaan olisi toivottu myös enemmän tunnelmakuvia, jotka olisivat vahvistaneet kuvasarjan teemaa ja luoneet katsojalle vahvemman tunteen kuvasarjan välittämästä tunnelmasta.

Kuten Seppänen (2005) toteaa, on kuvien tulkinta hyvin kulttuurisidonnaista. Osa kuvasarjan kuvista aiheuttaisi suurta pahennusta toisenlaisessa kulttuuriympäristössä, mutta länsimaisessa kulttuurissa ei vähäpukainen naisvartalo tai hieman eroottinen poseeraus aiheuta katsojassa erityistä reaktiota. Tällaiseen on median antaman kuvan myötä jo totuttu, ellei jopa turruttu. Muotikuvilla provosoidakseen tulee länsimaisessa kulttuurissa mennä jo todella pitkälle. Provosoiminen ei kuitenkaan ollut opinnäytetyön kuvasarjan tarkoitus, eikä stailauksessa ja mallien poseerauksissa tästä syystä haluttukaan rikkoa hyvän maun rajoja.

Saukkola (2011) mainitsee, että muotikuvilla voidaan luoda katsojalle selkeää käsitys siitä, millaista naiskuvaa kuvilla halutaan välittää. Koska opinnäytetyön muotikuvissa haluttiin esittää nainen vahvana, voitiin vahvojakin poseerauksia, eleitä ja asentoja hyödyntää. Vahvaan naiskuvaan haluttiin tuoda herkkyyttä asuvalinnoilla ja väreillä, jotta kuvissa olisi sopivassa tasapainossa hempeyttä ja vahvuutta. Tärkeää oli, että samanlainen tunnelma jatkui kaikissa kuvissa läpi koko muotikuvasarjan.

8.4 Kehityskohteet

Kuten Kananen (2009) toteaa, on toimintatutkimuksen yksi tärkeimmistä vaiheista parannusehdotusten miettiminen ja raportointi. Opinnäytetyössä tämä on otettu huomioon koko tutkimusprosessin sekä toiminnallisen osuuden ajan. Tarkkailemalla jatkuvasti valinnoista aiheutuvia seurauksia ja päätösten vaikutuksia kokonaisuuteen, on voitu muodostaa mielipiteitä toimivista ja muutoksia kaipaavista työmenetelmistä.

Suunnittelu ja aikataulutus

Kuten haastattelumateriaalissa nousi esiin, on muotikuvausten suunnittelulle ja toteutukselle varattava riittävästi aikaa. Koska opinnäytetyön valmistumisella ei ollut kovin kiire, olivat muotikuvauksia varten laaditut aikataulut vain suuntaa antavia, ja muuttuivatkin monesti prosessin aikana. Muotikuvausten suunnitteluvaiheessa vastaan tuli myös odottamattomia aikatauluun vaikuttavia tekijöitä, kuten uuden kuvauslokaation ja toisen mallin etsintä. Näitä muutoksia ei ollut osattu huomioida etukäteen, joten aikatauluun tuli väistämättä muutoksia. Odottamattomat muutokset osoittautuivat näissä kahdessa asiassa lopulta positiivisiksi, koska kuvauksiin saatiin parempi kuvauspaikka sekä kaksi eläytymiskykyistä mallia yhden sijaan.

Tarkan aikataulun laatiminen heti prosessin alkuvaiheessa ja aikataulun noudattaminen johdattaisivat tehokkaampaan työskentelyyn. Myös itse kuvauspäiville olisi hyvä laatia aikataulu, jonka mukaan edettäisiin. Nyt aikaa kului paljon pelkästään odotteluun, jota vähentämällä olisi ollut mahdollista ottaa useampia kuvia, ja näin ollen saada aikaiseksi laajempi kuvasarja. Tarkka aikataulu olisi osaltaan auttanut myös kuvauspäivän roolijaon kanssa, koska kuvauspäivien eteneminen olisi suunniteltu tarkasti jokaisen tiimin jäsenen osalta.

Vastuunjako ja kommunikointi

Luovien ja vahvaluonteisten ihmisten työskennellessä tiiviissä yhteistyössä on välillä vaikea löytää kaikkia miellyttäviä kompromisseja. Varsinaisessa työelämässä on usein selkeästi projektin johtaja, jonka alaisuudessa muut työ-

kentelevät. Opinnäytetyöryhmässä vaivattomimmin toimi yhteistyö stailaajien sekä mallien ja meikkaajan kesken. Tämä työsuhte oli alusta asti selvä – stailaajat olivat päävastuussa ja mallit sekä meikkaaja heidän alaisuudessaan. Myös valokuvaajan ja hänen assistenttinsa välinen työsuhte oli selvä ja hyvin toimiva.

Stailaajien ja valokuvaajan välillä ei ollut selvää johtajan ja alaisen suhdetta, mikä ajoittain näkyi tehtävien ja vastuualueiden epäselvyytenä. Ajoittainen hankaluus valokuvaajan ja opinnäytetyön tekijöiden yhteisymmärrykseen pääsemisessä johtui molempien halusta sanoa viimeinen sana. Valokuvaajana Matinmäki halusi luonnollisesti saada aikaan valokuvauksen kannalta parhaan lopputuloksen. Stailauksen kannalta valokuvaajan näkemys ei kuitenkaan aina ollut paras mahdollinen, koska huolellisesti suunniteltu stailaus jäi valokuvan taiteellisuuden varjoon. Tulevaisuutta ajatellen olisi työskentely helpompaa, jos projektilla olisi alusta asti nimettynä yksi henkilö, joka johtaisi toimintaa ja jakaisi vastuualueet ryhmän muille jäsenille

Kommunikointi on erittäin tärkeä tekijä onnistuneen muotikuvasarjan toteuttamisessa. Kuten Saukkola (2011) toteaa, tuo jokainen henkilö luovassa työryhmässä lisänäkemystä prosessiin. Tästä syystä jokaiselle pitäisi antaa yhtäläinen mahdollisuus tuoda ideansa julki suunnitteluvaiheessa sekä kuvaustilanteessa. Avoin kommunikointi poistaa myös painetta vaativasta ja hektisestä kuvaustilanteesta. Opinnäytetyössä kommunikointi stailaajien ja valokuvaajan välillä oli hetkittäin haastavaa, jolloin parhaaseen mahdolliseen tulokseen ei aina päästy niin vaivattomasti kuin olisi ollut mahdollista.

Vastaavanlaisen työn toteutus tulevaisuudessa

Vaikka opinnäytetyössä aikaansaatu muotikuvasarja vastasikin suurelta osin odotuksia, jäi silti vielä paljon kehitettävää ja parannettavaa. Muotikuvasarjan suunnittelu ja kuvausprosessi opettivat paljon. Tulevaisuudessa vastaavanlaisen projektin toteuttaminen olisi huomattavasti helpompaa, kun kokonaisuuden ja työmäärän hahmottaisi jo projektin alkuvaiheessa. Projektissa ilmenneisiin hankaluuksiin osaisi nyt varautua, ja jo ennalta voisi pyrkiä ehkäise-

mään niitä. Esimerkiksi selkeämpään roolijakoon osattaisiin kiinnittää enemmän huomiota.

Toisaalta prosessi opetti myös sen, että aina on olemassa yllättäviä tekijöitä, jotka väistämättä vaikuttavat työn etenemiseen. Yllättäviin muutoksiin ja hankaluuksiin voi yrittää valmistautua, mutta jokainen kuvaustilanne on kuitenkin aina ainutlaatuinen. Vasta kokemuksen myötä yllättäviin tilanteisiin oppii reagoimaan nopeasti ja ammattimaisesti.

LÄHTEET

- Barthes, R. 1985. Valoisa huone. Helsinki: Kansankulttuuri ja Suomen valokuvataiteen museon säätiö.
- Barthes, R. 1990. The Fashion System. Kääntänyt Matthew Ward, Richard Howard. Berkeley: University of California Press.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1999. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 3. painos. Tampere: Vastapaino.
- Frings, G. S. 2010. Fashion from concept to consumer. Boston : Prentice Hall.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2009. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki : Gaudeamus Helsinki University Press.
- Hirsjärvi, S., Remes, R. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi
- Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. 2001. Toim. Aaltola, J. & Valli, R. Jyväskylä: PS-kustannus.
- International Semiotics Institute 2004-2011. Viitattu 24.4.2011. <http://www.isisemiotics.fi/index.php?page=semiotics>
- Kananen, J. 2009. Toimintatutkimus yritysten kehittämisessä. Jyväskylä: Jyväskylän Ammattikorkeakoulu
- Kuula, A. 2001. Toimintatutkimus. Kenttätöitä ja muutospyrkimyksiä. 2. painos. Tampere: Vastapaino.
- Matinmäki, V. 2011. Freelance-valokuvaaja. Haastattelu 23.3.2011.
- Minzi 2011. Vaateliikkeen Internet-sivut. Viitattu 28.4.2011. <http://www.minzi.fi>
- Pinjola, N. 2008. Miten muotikuva syntyy? Artikkelin Helsingin Muotimessuilla esiintyneen valokuvaajan Kira Gluschkoffin pitämän esityksen pohjalta. Viitattu 11.10.2011. <http://www.mtv3.fi/helmi/muoti/artikkeli.shtml/588655>
- Rosenblum, N. 1984. A world history of fashion photography. Japani: Cross
- Salo, M. 2005. Muodin ikuistajat. Muotivalokuvaus Suomessa. Taideteollisen korkeakoulun julkaisu B 78. Helsinki: Taideteollinen korkeakoulu.
- Seppänen, J. 2002. Katseen voima. Kohti visuaalista lukutaitoa. Tampere: Vastapaino.
- Seppänen, J. 2005. Visuaalinen kulttuuri. Teoriaa ja metodeja mediakuvan tulkitsijalle. Tampere: Vastapaino.

Siegel, E. 2008. Fashion Photography Course: Principles, practice and techniques: an essential guide. Hauppauge, N.Y.: Barron's.

The Fashion Reader. 2007. Toim. Welters, L. & Lillethun, A. Oxford: Berg.

Wolbers, M. F. 2009. Uncovering fashion. Fashion communications across the media. New York : Fairchild

LIITTEET

Liite 1. Haastattelukysymykset stailaajille

Ensimmäistä haastatteluosiota lukuun ottamatta kysymykset keskittyvät muotikuvauksiin. Vastaathan kysymyksiin siis tästä näkökulmasta.

1 Ammattiin päätyminen ja työskentely alalla

- Kuinka olet päätenyt stailaajaksi?
- Oletko saanut koulutusta ammattiisi? Jos olet, missä?
- Kuinka kauan olet työskennellyt alalla?
- Millaisia stilaustöitä teet pääasiassa?
- Oletko vakituinen työntekijä vai freelancer?
- Jos olet freelancer, miltä tahoilta saat työtehtäviä? Tarjotaanko sinulle työtehtäviä vai pitääkö ne itse hankkia?

2 Inspiraatio ja stilausprosessi muotikuvauksissa

- Mistä lähtökohdista muotikuvauksen stilausprosessi lähtee käyntiin?
- Mistä haet inspiraatiota? Haetko ideoita lehdistä, muotinäytöksistä jne.?
- Kuinka kauan aikaa kuluu stilauksen näkökulmasta, kun otetaan huomioon koko kuvausprosessi suunnittelusta valmistumiseen?

3 Rekvisiitan hankkiminen ja päätösten tekeminen muotikuvauksissa

- Mistä vaatteet/asut hankitaan muotikuvauksiin?
- Onko sinulla vaatediilejä eri yritysten kanssa, eli saatko tiettyjen yritysten tuotteita vapaasti käyttöösi kuvauksia varten?
- Ovatko vaatteet aina lainassa yrityksiltä, vai antavatko jotkut yritykset vaatteet pysyvästi käyttöön?

- Kuinka paljon teet/rakennat itse yksityiskohtia asuihin, esimerkiksi eri materiaaleista?
- Käytätkö usein vaatteita tai esineitä eri käyttötarkoitukseen kuin ne on tarkoitettu? Esimerkiksi kattiloita hattuina, housuja huiveina jne.?
- Onko sinulla assistentteja, jotka auttavat vaatteiden hankinnassa, vai teetkö kaiken itse?
- Kuinka paljon sinulla on päätösvaltaa muotikuvauksia suunniteltaessa? Saatko vaikuttaa kuvauspaikan valintaan, kuvien tunnelmaan / teemaan jne.?
- Pitääkö sinun hyväksyttää valintojasi toimeksiantajalla?

4 Toimiminen kuvaustilanteessa

- Kuinka paljon saat vaikuttaa kuvaustilanteessa, esimerkiksi mallien asentoihin jne.?
- Joutuuko asuja usein muuttamaan alkuperäisestä suunnitelmasta?
- Onko sinulla keinoja/niksejä, joilla parannat vaateen istuvuutta tai ulkonäköä?
- Kuinka paljon vaatteiden ulkonäköä täytyy kohentaa esimerkiksi silittämällä, höyryttämällä jne.?
- Aiheutuuko vaatteille usein vahinkoa? Kuka on korvausvelvollinen tällaisissa tilanteissa?
- Kuinka paljon teet yhteistyötä valokuvaajan kanssa kuvaustilanteessa?

5 Yleistä alasta

- Onko sinulla kokemuksia ristiriitatilanteista?
- Mikä on työssäsi helppoa, mikä hankalaa?
- Mikä on ollut opettavin kokemus?
- Onko sinulla esikuvaa? Lempisuunnittelijaa?
- Mikä on tavoitteesi/unelmasi stailaajana?

Liite 2. Haastattelukysymykset päätoimittajalle

Haastattelu keskittyy pääosin muotikuvauksiin muotilehden näkökulmasta. Vastaathan kysymyksiin siis tästä lähtökohdasta.

1 Päätösten teko

- Kuinka paljon lehden puolesta annetaan ohjeita stailaajalle, kun suunnitellaan muotikuvauksia?
- Määrääkö lehti kuvauksien teeman / tunnelman? Jos määrää, kuka tai ketkä ovat vastuussa päätösten teosta?
- Onko lehdellänne joitain tiettyjä linjoja, joita noudatatte kuvauksia suunniteltaessa? Entä joitain tiettyjä asioita, joita ei ehdottomasti käytetä, esimerkiksi turkikset?

2 Kuvauksen suunnittelu ja toteutus

- Millaisella aikataululla kuvaukset toteutetaan? Kuinka kauan suunnittelusta toteuttamiseen aina lehdessä ilmestymiseen asti kuluu aikaa?
- Kukaideoi kuvauksen aiheen?
- Kuinka usein käytetään lehden ulkopuolisia stailaajia? Ja millä perusteilla heidät valitaan?
- Millä perusteilla valokuvaaja valitaan? Kuka valitsee?
- Kuka etsii / päättää kuvauspaikan?
- Hyväksyttääkö stailaaja sekä kuvaaja ideoitaan lehdellä ennen niiden toteuttamista?
- Tarjoavatko yritykset lehdelle vaatteitaan muotikuvauksiin?
- Kuinka iso tiimi on mukana kuvausten toteuttamisessa, kun otetaan huomioon prosessi alusta loppuun asti?
- Onko kokemuksia ristiriitatilanteista?
- Kuinka paljon kuvauksia järjestetään Suomessa ja kuinka paljon ulkomailla? Kuinka paljon kuvasarjoja tulee muiden maiden Elle-lehdiltä?

3 Muotikuvien merkitys lehdelle ja yleisesti alalle

- Kuinka suuri merkitys muotikuvilla on mielestäsi muotilehtien menekiin?
- Kuinka paljon muotikuvat mielestäsi edesauttavat yksittäisten tuotteiden myyntiä? Eli onko pienelle merkille paljon konkreettista hyötyä saada oma tuote mukaan kuvauksiin vai onko hyöty enemmänkin imagollista?
- Kuinka iso osuus yhden numeron budjetista on varattu muotikuvauksiin? Joutuuko suunnitelmia usein muuttamaan budjetin vuoksi?
- Kuinka tärkeänä pidät muotikuvia lehden imagon kannalta?
- Kuinka suuri kilpailu suomalaisilla muotilehdillä on keskenään ja kuinka tämä ilmenee? Lukeutuvatko muotikuvat tärkeimpiin kilpailukeinoihin?

Liite 3. Kyselylomake stailaajalle

Ensimmäistä haastatteluosiota lukuun ottamatta kysymykset keskittyvät muotikuvauksiin. Vastaathan kysymyksiin siis tästä näkökulmasta.

1 AMMATTIIN PÄÄTYMINEN

1.1 Kuinka olet päätenyt stailaajaksi?

1.2 Oletko saanut koulutusta ammattiisi? Jos olet, missä?

1.3 Kuinka kauan olet työskennellyt stailaajana / vaatetusallalla yleisesti?

1.4 Millaisia stilaustöitä teet pääasiassa? (Muotikuvaukset, palstat jne.)

1.5 Oletko toiminut freelancer- stilaajana? Jos olet, miltä tahoilta sait työtehtäviä? Tarjottiinko sinulle työtehtäviä vai pitikö ne hankkia itse?

2 TYÖSKENTELEY STILAAJANA

2.1 Mistä lähtökohdista muotikuvauksen stilausprosessi lähtee käyntiin ja mistä haet inspiraatiota?

2.2 Pitääkö sinun noudattaa tiettyjä lehden asettamia linjauksia? (Tuleeko asukokonaisuuksien olla mahdollisimman käytännönläheisiä, tuotteiden helposti kuluttajien saatavilla jne.)

2.3 Mitkä päätökset kuuluvat sinulle? Esimerkiksi kuvauksen teema, tunnelma, valokuvaajan ja mallien valinta, kuvauspaikka, meikit / kampaukset, mallien asennot jne. Pitääkö valinnat hyväksyttää toimeksiantajalla?

2.4 Millaisilla elementeillä tuot kuviin haluttua teemaa / luot haluttuja mielikuvia?

Kiitos osallistumisestasi! Vastauksesi tulevat auttamaan suuresti opinnäyte-työtämme. Palautathan kyselylomakkeen sähköpostitse viikon 20 loppuun mennessä.

Mukavaa kevään jatkoa!

Ystävällisin terveisin,

Laura Keto

Hanna Lääperi

Jyväskylän Ammattikorkeakoulu

Liite 4. Easy like Sunday Morning -kuvasarja

